

de Proosdijkoerier

JAARGANG 31 | NUMMER 3 | SEPTEMBER 2015

DE RONDE VENEN IN 1815

OPKOMST EN ONDERGANG VAN DE MEIJERT

VINKEVEENSE GROENTE- EN FRUITVEILING 1917-1980: BEWOGEN JAREN

ADVERTENTIEPAGINA BINNENZIJDE OMSLAG
IN BEZIT VAN AVANTI

Snuffelen en snuiven

door Jaap Meulstee

Als rechtgeaard geschiedenisliefhebber zult u wellicht net als ik veel plezier beleven aan het doorbladeren van oude boeken. Ter inspiratie voor dit voorwoordje ben ik eens de boekenkast ingedoken en heb daar gekeken naar wat oudere exemplaren, die wij (nog) in bezit hebben.

Dan stuit ik onder meer op een antiquarisch exemplaar uit 1878 met de mooie titel 'De mensch en zijn plaats in de natuur', geschreven door de negentiende-eeuwse filosoof Ludwig Büchner. De ondertitel 'Van waar komen wij? Wie zijn wij? Waar gaan wij heen?' levert volop nieuwsgierigheid en stof ter overdenking op...

HANDEL IN GROENTEN

Interessant is ook 'De plant in nijverheid en handel' onder redactie van D.A. Zoethout. Een in 1914 verschenen, 395 pagina's tellende, verhandeling over hout, katoen, specerijen, tropische en inheemse vruchten, bloembollen en groenten. Een citaat hieruit, dat nogal wat Vinkeveners de nodige nostalgische gevoelens zal opleveren, wil ik u mede vanwege het taalgebruik niet onthouden. Zo lezen wij op de laatste pagina over de handel in groenten: "Door het gebruik van den automatischen afslager en het elektrische afmijntoestel gaat de geheele verkoop tegenwoordig dus zeer rustig in zijn werk, terwijl men de kwesties tusschen de beambten der veiling en de koopers, alsmede tusschen dezen onderling, tot een zeer klein minimum heeft weten terug te brengen, dank ook aan de technische verbeteringen, dien in den laatsten tijd aan het toestel zijn aangebracht, zoodat het nagenoeg niet kan voorkomen, dat twee nummers tegelijk zichtbaar worden."

Het verhaal van Arie Bloed over de Vinkeveense veiling in dit nummer is een prachtige aanvulling hierop.

KAARTEN

Een wat uitgebreider cartografisch verhaal komt later nog eens aan de orde, als we diverse kaarten van onze omgeving wat nader gaan toelichten. De omslag van een 'Platenatlas' van Wolters Groningen uit 1917 is een illustratie bij dit voorwoord. Een uitsnede uit de kaart van Noord-Holland en Utrecht uit de Bosatlas van 1908 ziet u hieronder afgebeeld. Het blijft leuk om te zien hoe onze omgeving in de loop der jaren verandert.

DOCUMENTATIECENTRUM

Maar dit alles vertellen we ook om u er op te wijzen dat we als vereniging een bijzonder uitgebreid archief ter beschikking hebben, waar wij u graag de gelegenheid geven om een zoektocht in onze regionale geschiedenis te plegen. Wij ontvangen u graag in de Oudheidkamer van Dorpshuis De Boei, Kerklaan 32, 3645 EV Vinkeveen.

Elke laatste maandag van de maand van 14.00 - 16.00 uur en van 19.30 - 21.00 uur (met uitzondering van de maanden juni, juli en augustus).

Bij de voorplaat

Uit de inleiding van de publicatie 'Geschiedenis van de Tuinbouw in de Gemeente Vinkeveen en Waverveen, 1917-1942':

"Het bestuur van de Groenteveiling te Vinkeveen heeft bij gelegenheid van zijn zilveren bestaansfeest gaarne de gelden beschikbaar gesteld voor de uitgave van dit boekje. Duidelijk blijkt dat alleen door samenwerking wat valt te bereiken, maar als die samenwerking er is kunnen grote dingen tot stand gebracht worden. Moge dit boekje voor veilers en aanvoerders en voor allen die belangstellen in de ontwikkeling van onze gemeente een aansporing zijn om de arbeid niet te schuwen, en een blijvende herinnering aan het zilveren bestaansfeest van onze veiling."

Aldus C. Mooy, destijds voorzitter van de Coöperatieve Groenten en Fruitveiling. In dit nummer van de Proosdijkoerier doet Arie Bloed verslag van de geschiedenis van deze veiling.

Digitale nieuwsbrief

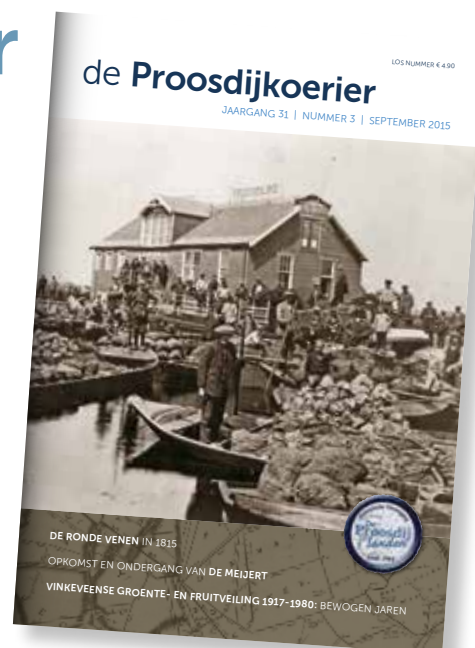
Met enige regelmaat geven we een digitale nieuwsbrief uit. Elke maand proberen we u via dit bulletin op de hoogte te stellen van de laatste nieuwtjes aangaande onze vereniging en de regionale historie.

Ontvangt u deze nieuwsbrief nog niet? Jammer, want de laatste actualiteiten en nieuwtjes plaatsen we niet meer in de Proosdijkoerier.

Dus wilt u - net als bijna zevenhonderd andere betrokkenen - toch goed op de hoogte blijven? Meld u dan eenvoudig aan door uw naam en e-mailadres in te vullen op de homepage van de website van de historische vereniging. U ontvangt dan ook regelmatig de nieuwsbrief. Zie ook onze website: www.proosdijlanden.nl

In deze Proosdijkoerier

- 83 Snuffelen en snuiven
- 84 Bij de voorplaat | In deze Proosdijkoerier
- 85 Opkomst en ondergang van De Meijert
- 92 Monumentaal ook op kleine schaal [3]
- 97 Vinkeveense groente- en fruitveiling 1917-1980: bewogen jaren
- 102 De Ronde Venen in 1815
- 108 Kerken en geloven in de negentiende eeuw in Vinkeveen [2]
- 112 Een onderzoeker vertelt
- 114 Interview met Bep van Diemen-Zaal en Corrie Fontijn-van Diemen
- 116 Verenigingsnieuws

Opkomst en ondergang van De Meijert

Een Dorpshuis dat nooit een Dorpshuis werd.

door Piet van Buul

Toen in de nazomer van 1965 officieel bekend werd dat het bestuur van de Stichting Nutsspaarbank het Nutsgebouw in Mijdrecht had verkocht aan de Gereformeerde Gemeente Vrijgemaakt, kwam daarmee een einde aan het enige ontspanningsgebouw dat Mijdrecht in die tijd rijk was. Het verdwijnen van het Nutsgebouw in Mijdrecht had directe gevolgen voor een aantal verenigingen in het dorp. Op initiatief van W. Kruijt, voorzitter van 'Zang en Vriendschap' kwamen enkele bestuurders van verenigingen bij elkaar om zich te beraden op de ontstane situatie. Zij kwamen al snel tot de conclusie dat er iets moest gebeuren. Men riep alle verenigingen uit Mijdrecht bijeen. Het doel was om na te gaan of er voldoende draagvlak was om zich in te zetten voor een nieuw op te richten Dorpshuis.

Het leek er aanvankelijk op dat er niet veel animo was, maar toch werd besloten om een voorlopig comité op te richten. Dat 'Voorlopig Comité Stichting Dorpshuis' moest de mogelijkheden onderzoeken om in Mijdrecht een nieuw Dorpshuis van de grond te krijgen.

Na een eerste mislukte poging, werd besloten een nieuwe vergadering uit te schrijven op 1 februari 1966. Daarbij werden naast de besturen van de verenigingen ook de raadsleden en de 'industriëlen' uitgenodigd.

Tijdens die vergadering verklaarden 21 verenigingen zich bereid mee te werken aan de vorming van een 'Stichting tot Bouw en Exploitatie van een Dorpshuis

in Mijdrecht'. Later werd een officieel bestuur gekozen waar de heer Schram voorzitter van werd. Secretaris werd de heer I. de Prieëlle en Henk Oudshoorn werd penningmeester. De andere bestuursleden waren de heren Gassman en W. Bos. Voorlopig werd de heer De Prieëlle secretaris. Omdat de gemeente van mening was dat er ook een katholiek in het bestuur moest komen, werd Fred de Wit gevraagd toe te treden. De pastoor was het daar niet mee eens, want die vreesde dat een nieuw Dorpshuis ongewenste concurrentie zou gaan betekenen voor het Parochiehuis. Desondanks ging De Wit ook deel uitmaken van het stichtingsbestuur.

DOELSTELLING

In de statuten van de Stichting tot Bouw en Exploitatie van een Dorpshuis wordt de doelstelling als volgt omschreven: 'de oprichting, het beheer en de exploitatie van een gebouw, waarin plaatselijk werkzame instellingen, verenigingen en groeperingen hun activiteiten tot ontplooiing kunnen brengen op zodanige wijze dat mede daardoor een bijdrage wordt geleverd aan de maatschappelijke en culturele ontwikkeling van de lokale samenleving.'

Het bestuur van de Stichting moest zo worden samengesteld dat 'daarin de plaatselijke instellingen zo goed mogelijk en gelijkwaardig vertegenwoordigd zijn.'

Maar de steun vanuit de verenigingen valt nogal tegen. Uit de notulen van het stichtingsbestuur blijkt ongenoegen over het gebrek aan medewerking. Men komt niet naar de vergaderingen en reageert niet op uitgezette enquêtes en behoeftepeilingen. Desondanks gaat het stichtings-

bestuur onverdroten door. Belangrijkste activiteit is het werven van fondsen. Daartoe wordt het bedrijfsleven benaderd en worden tal van acties gevoerd.

DESONDANKS GAAT HET
STICHTINGSBESTUUR
ONVERDROTEN DOOR.

FINANCIËN

Bij raadsbesluit van 11 augustus 1969 besloot de gemeenteraad aan de Stichting een subsidie toe te kennen van f 353.573,-. Tevens werd besloten om ten behoeve van de bouw van een Dorpshuis een perceel grond aan de Stichting te verkopen voor de prijs van f 1,- (zegge één gulden). Later rezen er overigens twijfels over de vraag of die gulden wel ooit betaald was. In het sociaal-culturele deel van de exploitatie zou de gemeente f 63.715,- bijdragen. In het gebouw zou ook een mogelijkheid komen om gymnastieklessen voor de scholen te verzorgen. Voor dat gymnastiekgedeelte moest de Stichting zelf een lening aangaan van f 280.000,- waarvan rente en aflossing door de gemeente werden gegarandeerd. De gemeente had nog wel een paar eisen, waardoor zij sterk betrokken raakte bij het bestuur en beheer van het Dorpshuis. Zo had de gemeente het recht om een vertegenwoordiger aan te wijzen als lid van het bestuur.

Ook bepaalde besluiten zoals een eventuele verbouwing, verandering van de inrichting, aanbesteding van werken boven de tienduizend gulden en wijziging van de statuten waren onderhevig aan gemeentelijke goedkeuring. Later kwam evenwel het verwijt dat de gemeente de gang van zaken bij De Meijert onvolgende in de gaten had gehouden en veel eerder had moeten ingrijpen. Voor de bouw en inrichting van Het Dorpshuis rekende het stichtingsbestuur ook op bijdragen van provincie en rijk. Het rijk had op 31 december 1969 al een subsidie toegekend van f 176.287,-. Die subsidie werd later definitief bepaald op f 200.000,-. Het rijk koppelde daar wel een paar voorwaarden aan, zoals de regeling dat het buffet zodanig werd geëxploiteerd, dat derden geen belang hebben of zullen hebben in de opbrengst. Geen commerciële bedrijfsvoering dus.

Op 20 februari 1970 stelde de provincie Utrecht een subsidie beschikbaar van f 78.156,-. Ook de provincie had haar eisen. Zo mocht er zonder toestemming van de provincie geen wijziging worden aangebracht in de bestemming van het gebouw. Daarnaast mocht er geen huurcontract worden aangegaan, waardoor het Dorpshuis of een gedeelte daarvan voor een langere tijd aan zijn bestemming zou worden onttrokken. Het bedrijfsleven

liet zich niet onbetuigd. Door verschillende plaatselijke bedrijven werden bijdragen geleverd die uiteindelijk opliepen tot meer dan f 125.000,-.

EEN MOEIZAME WEG

Uiteindelijk kwam er een Dorpshuis in Mijdrecht dat op 30 januari 1971 officieel geopend werd. Vanaf het begin kenmerkte de gang van zaken zich door een opeenstapeling van problemen. Al snel werd duidelijk dat de financiële situatie van de Stichting Dorpshuis uiterst wankel was. Vanaf het eerste jaar moest de gemeente garant staan voor aflossingen van twee geldleningen en er moesten zelfs aanvullende kredieten worden vertrekt. Binnen anderhalf jaar na de opening verscheen er een verslag waarin naast de penibele financiële situatie gewezen werd op de slechte staat van het gebouw.

HET GEBOUW

De bouw van het Dorpshuis ging niet van een leien dakje. Binnen twee maanden na de oprichting van de Stichting in 1966 werd de Amstelveense architect en stedenbouwkundige J.F. Niepoth door het college van B&W gevraagd om binnen de gemeente een locatie te zoeken voor het Dorpshuis. Niepoth gaf een drietal mogelijkheden die door de gemeente werden afgewezen. Daarna kwam hij met vijf andere voorstellen. Op 1 september 1966 stuurde de gemeente een tekening van het gekozen terrein naar het stichtingsbestuur met het verzoek om contact op te nemen met architectenbureau Wesselo en Van Voorst uit Naarden. Dit bureau was door de gemeente benaderd voor het maken van een ontwerp van een zwembad. Dat zwembad was

voorzien op een locatie in de directe nabijheid van de plek waar het Dorpshuis zou kunnen komen. Overleg over de samenhang was daarom niet onlogisch. Dat overleg leverde een situatieschets op, waarin was

GEEN COMMERCIËLE
BEDRIJFSVOERING DUS.

aangegeven waar het Dorpshuis zou komen en hoe dat er uit zou kunnen zien. Uitgaande van die schets is op 2 november 1967 door architectenbureau J.J. Boone uit Hoogland een schetsontwerp aangeboden voor een Dorpshuis waarvan de stichtingskosten f 931.000,- bedroegen. Achteraf kan worden vastgesteld dat het wel vreemd is dat er een schetsontwerp wordt geleverd terwijl op dat moment nog geen sprake was

van enig inzicht in de eisen waaraan het Dorpshuis moest voldoen.

Dat inzicht kwam er uiteindelijk wel. Men wilde een toneel/gymzaal, een zaal voor 120 personen, een voor 40 personen en een voor 20 personen. Daar kwamen nog een kantine en een conciërgewoning bij. Stichtings- en inrichtingskosten werden begroot op f 820.981,-. Er was f 587.196,- beschikbaar zodat men begon met een tekort van f 233.785,-. De eerder genoemde architect Boone werd bedankt voor de moeite en men ging in zee met de Mijdrechtse bouwkundige H.A. van Ruth. Die heeft samen met architect Gillissen het project voortgezet.

Al kort na de oplevering waren de klachten over het gebouw niet van de lucht. Dat leidde tot een eerste verbouwing in 1974 door Van Ruth. In 1977 vond er een tweede verbouwing plaats onder architectuur van ir. C.D. van Bruggen uit Mijdrecht. Bij de diverse verbouwingen en uitbreidingen in latere jaren komt alleen architectenbureau H.W. van der Laan in beeld. In het jaarverslag van de Stichting uit 1973 wordt opgemerkt: "Toch was De Meijert niet het gezellige home waar iedereen zich thuis voelde. De sfeer in de zalen en de foyer nodigde niet uit tot een gezellig samenzijn." De diverse verbouwingen en aanpassingen brachten daar nauwelijks verbetering in. Het feit dat het stichtingsbestuur in de eerste paar jaren maar liefst vier beheerders versleet geeft aan dat het creëren van een goede sfeer niet eenvoudig bleek. Door de

afnemende belangstelling van het Mijdrechtse verenigingsleven raakte men ook steeds verder verwijderd van de oorspronkelijke bedoelingen.

ACTIEVE DEELNEMERS

Uit de notulen van het stichtingsbestuur blijkt dat men vanaf de start verwoede pogingen heeft gedaan om voldoende draagvlak voor een nieuw Dorpshuis te verkrijgen. Men ging ervan uit dat de verenigingen die door de sluiting van het Nutsgebouw ontheemd waren geraakt, wel in zo'n nieuw onderkomen geïnteresseerd zouden zijn. Maar het enthousiasme om ook daadwerkelijk de schouders onder zo'n project te zetten was niet erg groot. Een enquête in 1968 onder de plaatselijke verenigingen en instellingen, waterschappen, plaatselijke afdelingen van landelijke bonden, verenigingen, schoolbesturen en politieke

partijen werd naar 75 adressen gezonden. Er kwamen 62 reacties. 13 vragenlijsten kwamen niet terug. Van de 62 respondenten gaven er 48 te kennen van het Dorpshuis gebruik te willen gaan maken. Zeven van hen wilden dat alleen doen in bijzondere gevallen. Een groot aantal

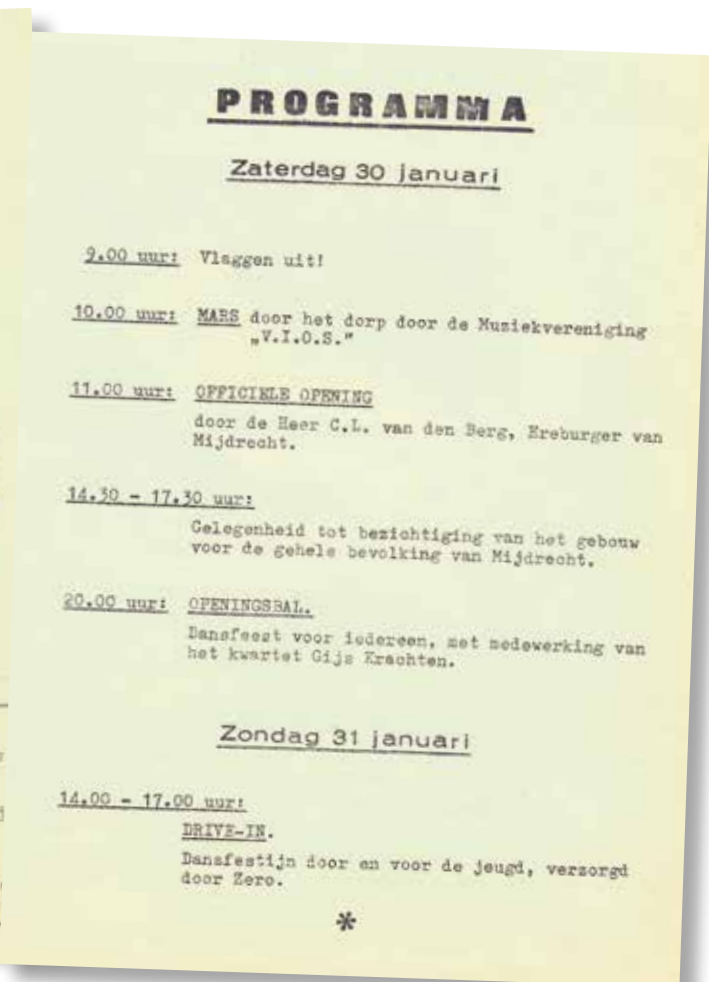
verenigingen, waaronder ook de sportverenigingen, beschikt over eigen accommodatie of wilde om andere redenen geen gebruik maken van de accommodatie in het Dorpshuis.

Uiteindelijk werd rond de opening in december 1970 gewag gemaakt van een kleine 25 "actieve" deelnemende verenigingen. De betekenis van deze actieve deelname is niet geheel duidelijk. Vast staat dat deze verenigingen allen het initiatief steunden. Daartoe behoorden o.m.: de gemengde zangvereniging 'Zang en vriendschap', de toneelvereniging O.K.K., Muziekvereniging VIOS en Tennisvereniging Mijdrecht. Deze laatste huurde in De Meijert een afgescheiden deel ter grootte van 150 vierkante meter waaronder een zaal met bar, kleedkamers en toiletten. De tennisvereniging wilde een overeenkomst voor twintig jaar waarin men de bar en keuken van de zogenoemde tenniszaal in eigen beheer zou kunnen nemen. De voorwaarden, die het Stichtingsbestuur hieraan verbond vond de tennisvereniging niet acceptabel. Dat leidde ertoe dat de tennisvereniging uiteindelijk besloot om een eigen

'DE MEIJERT IS NIET
HET GEZELLIGE HOME, WAAR
MEN ZICH THUIS VOELT'
(STICHTINGSBESTUUR)

Grote zaal in Partycentrum De Meijert (bron: website De Meijert).

Programmaboekje van de openingsactiviteiten van 30 januari 1971.

clubhuis te gaan bouwen. Een andere huurder was de bibliotheek. Toen De Meijert na enige tijd niet kon voldoen aan de eisen, die aan een bibliotheekvoorziening werden gesteld, ging ook de bibliotheek een eigen weg. Daarnaast was er de afspraak voor het gebruik van de gymzaal ten behoeve van de scholen. Voor het overige moet worden aangenomen dat de meerderheid van de vermelde actieve deelnemers zich zou beperken tot het houden van vergaderingen en bijeenkomsten. De jaarverslagen van de Stichting geven geen duidelijkheid over het gebruik. Uit de financiële verslagen blijkt echter duidelijk dat de exploitatie vrijwel jaarlijks met grote tekorten te maken kreeg. Bij de verkiezing van het stichtingsbestuur op 23 februari 1981 werd de heer J.M. Brugmans (raadslid) tot voorzitter gekozen. De heer C. Bakker (eveneens raadslid) werd waarnemend voorzitter, F. Porsul secretaris, C. Snijder penningmeester en Ing. H.W. van der Laan technisch adviseur. Daarnaast werd er een algemeen bestuur gekozen, bestaande uit vertegenwoordigers van de verenigingen en stichtingen. Aanvankelijk waren dat er veertig. Maar binnen twee jaar waren er daar nog maar elf van over.

DE COMMISSIE 1980

De aanhoudende financiële problemen met de daaruit voortvloeiende jaarlijkse tekorten, die telkens door de gemeente moesten worden aangevuld, deden de gemeente in april 1980 besluiten een commissie in te stellen. Deze commissie moest uitzoeken of een andere wijze van beheer c.q. exploitatie van het Dorpshuis ertoe zou kunnen leiden dat de verliezen tot aanvaardbare proporties konden worden teruggebracht. Het bestuur van de Stichting beschouwde dit als een aantasting van de sociaal-culturele doelstelling en dus strijdig met de statuten, en besloot op 29 mei 1980 in zijn geheel af te treden. De commissie stelde vast dat de inmiddels gestarte para-commerciële activiteiten weliswaar in strijd waren met de statuten maar er wel voor zorgden dat de kosten werden gedrukt. Men stelde verder vast dat de problemen bij De Meijert zowel van financiële aard waren alsmede ook bestuurlijk en beleidsmatig. Men koos voor een tussenweg, waarbij ook commerciële activiteiten werden toegestaan. Ook zouden kostenbesparende maatregelen moeten worden genomen en er moesten meer activiteiten worden georganiseerd om daarmee de opbrengsten te verhogen. Bij de gemeente kon men niets met dit rapport. Na veel geharrewar en gehakketak kwam het college op 2 februari 1981 met het standpunt dat een verpach-

Partycentrum De Meijert.

ting van het buffet wellicht een begaanbare weg zou bieden. Intussen was Ton Post al benaderd of hij die rol op zich wilde nemen. In een bewogen algemene vergadering op 25 februari 1981 werd een nieuw dagelijks bestuur gekozen, bestaande uit wethouder Brugmans als voorzitter en de heren Bakker, Porsul, Snijder, Van der Laan en Boonacker als leden. Dat bestuur sloot vervolgens een overeenkomst met Ton Post. In de overeenkomst van de Stichting met de heer Post uit 1981 wordt geregeld dat Ton Post geheel vrij is in de exploitatie van De Meijert, mits deze in overeenstemming is met 'de statuten van de Stichting' en met inachtneming van de erkenning door de Stichting van het bijzondere belang van de heer Post bij een goede bezetting van het gebouw. Voor Ton Post was deze exploitatievrijheid een voorwaarde om het beheer van het Dorpshuis op zich te nemen. Het bestuur beperkte zich tot een toezichthoudende taak en Post ging optreden als horecaondernemer die voor eigen rekening en risico handelde. Hij bepaalde ook de verhuur van de zalen. Post ging grote evenementen organiseren.

Juridisch gezien was de overeenkomst met Ton Post in strijd met de door het Rijk, de provincie en de gemeente gestelde subsidievoorwaarden betreffende bestemming, beheer, exploitatie en gebruik van De Meijert.

Ondanks de inspanningen van Ton Post bleef de belangstelling van de Mijdrechtse verenigingen uitermate gering en bleef de financiële situatie bijzonder precair. Dit ondanks het feit dat met ingang van 1983 de

gemeentelijke subsidie verhoogd werd van f 65.000,- naar f 100.000,-. Intussen werden vanaf de oprichting tot en met 1982 door de gemeente jaarlijks subsidies, kredieten en geldleningen verstrekt tot een totaalbedrag van bijna twee en een half miljoen gulden. De subsidiebedragen vanuit het bedrijfsleven zijn hierbij niet meegerekend.

DE COMMISSIE BARY

De gang van zaken bij De Meijert bleef het gemeentebestuur dus grote zorgen baren. In de loop van de tijd was duidelijk geworden dat De Meijert niet of nauwelijks kon voldoen aan de oorspronkelijke doelstelling als sociaal cultureel centrum. De oorzaken waren velerlei. Vanaf de start was er een wankele financiële basis. Om het tekort aan stichtingskosten te kunnen financieren werden leningen afgesloten, die als een loden last op de exploitatie drukten. Het animo vanuit de plaatselijke bevolking en met name van de daarvoor in aanmerking komende verenigingen was feitelijk vanaf de aanvang te gering om een solide positie op te bouwen. Ook het beheer van het gebouw leverde voortdurend problemen op. Het feit dat in korte tijd vier beheerders aantraden spreekt boekdelen.

'DE MEIJERT IS ALS
SOCIAAL-CULTUREEL CENTRUM
ONGESCHIKT EN ONBRUIKBAAR'
(COMMISSIE BARY)

Ook in de publieke opinie overheersten de negatieve geluiden over het Dorpshuis. Het was er ongezellig en het was er veel te duur. Die geluiden werden nog eens versterkt door niet aflatende nega-

tieve publicaties in de lokale pers. Elk incident, zoals de problemen met beheerders of hun vertrek, werd breed uitgemeten.

Op enig moment was het ook aan de gemeenteraad duidelijk dat het zo niet verder kon. De raad voelde er ook niks voor om elk jaar tekorten aan te blijven vullen met achtergestelde leningen, die de financiële positie op termijn alleen maar verder zouden verslechteren. Er moest dus wat gebeuren. Op 6 oktober 1983 besloot de raad een onafhankelijke commissie van advies in te stellen. De commissie stond onder voorzitterschap van Wim Bary, toenmalig directeur gemeentelijke dienst van cultuur en van het Cultureel Centrum in Amstelveen.

EEN HELDER OORDEEL

De commissie bracht op 31 oktober 1984 advies uit met het rapport "Uit en thuis in De Meijert". Kort gezegd luidde de conclusie: "Niet alleen voor de huidige behoeften, maar ook met het oog op de te verwachten vraag naar goede en geëigende accommodatie is De Meijert als sociaal-cultureel centrum bij voortzetting van het huidige beleid en beheer en ongewijzigde handhaving van de bouwkundige staat van het gebouw ongeschikt en onbruikbaar.

Opmerkelijke vaststelling van de commissie was dat zowel door het stichtingsbestuur als ook door het gemeentebestuur het begrip 'cultuur' laag werd ingeschat. Het stichtingsbestuur liet weten zich nauwelijks gekwalificeerd te voelen om een goede programmering te ontwikkelen.

Pogingen om koffieconcerten, recitals of zanguitvoeringen te organiseren liepen op niets uit. Volgens toenmalig wethouder Van Gent was daaraan ook geen behoefte, 'want men

kon ook in Amsterdam of Utrecht' terecht. Van Gent en burgemeester Haitsma waren eensgezind in hun opvatting dat een kleine schouwburg niet haalbaar was in Mijdrecht. Zij zagen hierin ook geen taak voor de gemeente. Het college van B&W en de raad hebben zich overigens, volgens Haitsma, nimmer afwijzend opgesteld tegenover een subsidiëring van culturele activiteiten, mits dat op den duur in een behoefte voorziet. Ook Ton Post liet weten dat naar zijn mening er nauwelijks een cultureel klimaat in Mijdrecht was voor dergelijke activiteiten.

DE CONCLUSIES

Na een uitvoerige beschrijving van de talloze problemen vatte de commissie haar relaas samen in een aantal conclusies. Om te beginnen sprak de commissie van een aangeboren handicap van een ontoereikende accommodatie en ondoelmatige ruimtelijke indeling, waardoor het een onmogelijkheid was om de, in de statuten beschreven functie van sociaal-cultureel centrum naar behoren te vervullen. Tweede conclusie was dat al vanaf het eerste jaar na de ingebruikneming de belangstelling van de kant van de lokale verenigingen zeer snel afnam met als gevolg een sterk nadelig

effect op de exploitatie. Ook het feit dat de Stichting vanaf het begin in een uitermate zwakke financiële positie verkeerde noemde de commissie desastreus. Daardoor was men voortdurend afhankelijk van gemeentelijke kredieten en subsidies, door de gemeente gegarandeerde geldleningen en van giften. Ook de vele mutaties in het beheer, veroorzaakt door de teleurstellende gang van zaken en de weinig rooskeurige perspectieven, hadden het Dorpshuis geen goed gedaan. De commissie stelde ook vast dat er van de zijde van de gemeente nauwelijks sprake is geweest van enig stimulerend beleid. Men heeft er alleen maar geld in gepompt. Mede daardoor was De Meijert in een geïsoleerde positie terecht gekomen.

POGINGEN OM KOFFIECONCERTEN,
RECITALS OF ZANGUITVOERINGEN
TE ORGANISEREN LIEPEN OP NIETS UIT.

In 1981 heeft het stichtingsbestuur een exploitatie- en beheersovereenkomst op commerciële basis gesloten met de toenmalige beheerder, de heer Ton Post. Dat achtte de commissie in strijd met de statutaire

doelstelling en subsidievoorwaarden. Gekoppeld aan dit contract is er een verhoogde jaarlijkse gemeentelijke subsidie afgesproken. Dit alles heeft vervolgens niet tot een substantiële verbetering geleid, stelt de commissie vast.

Voor wat de exploitatie betreft was de commissie niet optimistisch. Letterlijk stelde zij: "De enkele culturele evenementen die sinds 1981 in De Meijert hebben plaatsgevonden wekken niet de indruk dat het de Stichting ernst is met het ontwikkelen van een cultureel programma. Ook het gemeentebestuur had laten weten dat van die zijde niets verwacht mocht worden. Dit alles leidt er toe dat het oorspronkelijke Dorpshuis anno 1984 een commercieel geëxploiteerd ontspanningscentrum moet worden genoemd, dat voor een belangrijk deel afhankelijk is van gemeentelijke subsidies".

De commissie stelde ook vast dat de oprichtingsakte van de Stichting in feite een ontoereikend stuk is gebleken. "Weliswaar is de doelstelling duidelijk aangegeven, maar de wijze waarop de bestuurlijke verantwoordelijkheid, de participatie van de verenigingen en

Partycentrum De Meijert, bron: website De Meijert.

de bevolking, de financiering van het gebouw en de betrokkenheid van de gemeentelijke overheid was geregeld, heeft er toe geleid dat De Meijert op een geheel ander spoor terecht is gekomen dan bij de oprichting was beoogd.”

HOE NU VERDER?

De commissie Bary deed de raad een aantal aanbevelingen. Die kwamen er, samengevat, op neer dat doorgaan op de huidige voet eigenlijk geen optie zou zijn: Wil men een echt sociaal cultureel Dorpshuis dan zal er het een en ander moeten veranderen. Dan zal het gebouw moeten worden uitgebreid, opgeknapt en aangepast. De beheersvorm moet worden aangepast met een accent op de sociaal-culturele activiteiten en niet op de (wat de commissie noemt) ‘de Ton Post producties’. De verantwoordelijkheid voor het cultureel en zakelijkbeleid moet terug van de beheerder naar het stichtingsbestuur. Ook de invloed van de gemeenteraad moet dan versterkt worden. En er moet een jaarlijks programma van culturele evenementen komen”. Gezien de resultaten van het onderzoek van de commissie leek het welslagen van een dergelijk plan niet erg waarschijnlijk. Daarom gaf de commissie ook nog een aantal andere mogelijkheden aan. Die variëren van sloop van De Meijert en helemaal opnieuw beginnen, verkoop van De Meijert en elders in de gemeente kleine wijkgerichte accommodaties voor de verenigingen ontwikkelen, waarbij De Meijert voor grootschalige activiteiten kon blijven functioneren. Omdat terug naar de oorspronkelijke doelstelling geen haalbare kaart leek, werd er uiteindelijk voor gekozen een definitieve streep te zetten onder het voortbestaan van het sociaal-culturele centrum Dorpshuis De Meijert. Het bestaande centrum werd voor een schappelijke prijs (één gulden) aan Ton Post verkocht.

PARTY- EN CONGRESCESTRUM

Tijdens het bewind van de heer Ton Post werd De Meijert omgevormd tot een Partycentrum. De diverse activiteiten werden ondergebracht in een aparte bedrijven. Zo kwam het pand in bezit van De Meijert Beheer BV. De activiteiten werden ondergebracht in

Exploitatie De Meijert BV. Ook kwam er een apart cateringbedrijf. In de jaren dat Ton Post het bewind voerde maakte De Meijert aanvankelijk een sterke groei door. Veel verenigingen, bedrijven en particulieren zorgden er voor dat De Meijert een redelijke bezettingsgraad bereikte. Dankzij de belangstelling vanuit het bedrijfsleven, dat er bedrijfsfeesten, congressen, beurzen en presentaties hielden konden de lokale verenigingen tegen gereduceerde prijzen terecht. Na het overlijden van Ton Post is het bedrijf voortgezet door zijn zoon Antoine. Dat ging jaren goed totdat de concurrentie uit de regio en de economische crisis er mede de oorzaak van werden dat de Exploitatie BV in 2014 failliet werd verklaard. De beheersmaatschappij, eigenaar van het pand, bleef buiten het faillissement. Omdat al snel duidelijk was dat een herstart niet tot de mogelijkheden behoort, is er een interessante discussie ontstaan over wat er met het pand gaat gebeuren. Daarbij zal de deal die Ton Post indertijd met het stichtingsbestuur heeft gesloten nog wel eens een rol kunnen gaan spelen.

CULTUURHUIS

Terugkijkend op de geschiedenis van Dorpshuis De Meijert komt de discussie over de vestiging van een Cultuurhuis in Mijdrecht in een bijzonder licht te staan. In 2007 kwam het gemeentebestuur op het idee om in Mijdrecht een Cultuurhuis te vestigen. Men ging uit van exact hetzelfde idee, dat indertijd aanleiding was voor de stichting van Dorpshuis De Meijert. Achteraf is het onbegrijpelijk dat dit plan, gezien de mislukking van project De Meijert, de lokale gemoe-deren nog twee jaar heeft bezig gehouden. Toch was er nauwelijks respons uit ‘het veld’. En de raad kwam er niet toe om zich een inhoudelijk oordeel te vormen over wat de betekenis van zo’n Cultuurhuis zou moeten of kunnen zijn. Zij beperkten zich tot uitvoerige debatten over de vraag waar zo’n cultuurhuis dan we zou moeten komen. In 2009 verdween het plan in de prullenbak. ■

Bronnen:

- Notulen Bestuur Stichting Dorpshuis, periode december 1965 tot mei 1972.
- Jaarverslagen en financiële verslagen De Meijert.
- Huurovereenkomst van de Stichting met TVM.
- Beheersovereenkomst met Ton Post.
- Notariële Stichtingsakten.
- Rapport van commissie Bary “Uit en Thuis in De Meijert”.
- Knipselkranten lokale en regionale pers.

Monumentaal ook op kleine schaal [3]

door Stef Veerhuis

Na het herzien en aanscherpen van de in 1988 afgekondigde monumentenwet was er een ommekeer waarneembaar. Bewustwording moest gaan bijdragen aan het inventariseren en toewijzen van cultuurhistorisch erfgoed. Hierdoor kon een halt worden toegeroepen aan de onstuitbare wens van vernieuwing, die in veel Nederlandse gemeenten bestond. In de erfgoedverordening "De Ronde Venen 2013" werd vastgelegd dat de huidige rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten een beschermde status hebben.

Na invoering van die wet werd voor een ieder duidelijk dat naast huizen en boerderijen ook andere objecten, zoals bruggen, fabrieken, tuinen en zelfs lantaarnpalen, in aanmerking konden komen voor een monumentenstatus. Helaas ontbreekt bij gemeentelijke monumenten die herkenning nog wel eens. Dat geldt bijvoorbeeld voor het transformatorhuisje op de De Bruinlaan 4 in Amstelhoek, dat in dit artikel belicht wordt. Menig passant zal, onbekend met deze status, aan dit stukje gemeentelijke cultuurhistorie in de Amstelhoek voorbij zijn gegaan.

Net als in de beide voorafgaande afleveringen ben ik op zoek gegaan naar het verhaal dat nauw verbonden is met de elektrificatie van Mijdrecht en waar de spanningen zowel letterlijk als figuurlijk, hoog zijn opgelopen. Net als elders werden alle ontwikkelingen die betrekking hadden op elektriciteit met belangstelling gevolgd. Zo ook door boekverkoper en drukker Johan Verweij, die zich afvroeg: "Waarom wachten op elektrisch licht als er ook andere mogelijkheden zijn?" Dit valt op te maken uit de notulen van B en W van 19 augustus 1902. Verweij had namelijk een aanvraag ingediend voor het vernieuwen van de plaatselijke straatverlichting. Hierin deed hij het voorstel om over te gaan op het gebruik van acetyleengas. Het enthousiasme van concessionaris Verweij temperde, toen de burgemeester en wethouders hem lieten weten diens voorstel in beraad te houden. Verweij was er

Dit transformatorhuisje was een ontwerp van PUEM-architect G. Krop en geheel in de stijl van de Amsterdamse School (1927).
Foto: © Nico van Eijk.

echter de man niet naar om lang op een beslissing te wachten. Met een circulaire, vervaardigd in zijn eigen drukkerij, gaf hij aan de raadsleden tekst en uitleg van zijn plannen, die financieel goed onderbouwd waren. Misschien hoopte hij hiermee het gezegde "Wat de boer niet kent, dat vreet hij niet" een positieve wending te kunnen geven.

In de raadsvergadering van 29 oktober 1902 werd zijn voorstel opnieuw tegen het licht van een olielamp gehouden. Maar op één raadslid na, die enige interesse toonde, bleef het stil in het Rechthuis. De voorzitter was heel duidelijk in zijn afsluitend betoog. Hij was van mening dat *"de acetyleen gas verlichting nog in hare kindsheid is. Mocht op den duur blijken dat deze verlichting goed is, welnu, dan kan de gemeente zelf gaan exploiteren. Aan enige verbetering, is voor de straat verlichting geen directe behoefte, nog onlangs zijn belangrijke uitgaven gedaan voor lampen, branders enz"*. En stelt voor, den heer Verweij te berichten, *"(...) dat zijne aanvraag voor geene gunstige beschikking vatbaar is"*.

Zeker is dat de afwijzing beslist niet aan de opmaak van de schitterend uitgevoerde circulaire van Verweij heeft gelegen en we mogen we blij zijn dat hij drukker is gebleven. Rest misschien de vraag, waarom deze vakman destijds zo nodig gasfitter had willen worden.

Het had er in de jaren daarna alle schijn van dat alles bij het oude zou blijven. De plaatselijke politiek had zich er in 1907 niet van laten weerhouden om, net als voorgaande jaren, "gewoon" een openbare aanbesteding uit te laten gaan voor de functie van lantaarnopsteker. Met vier velletjes "mitsen en maren" over het "welles en nietes" van de 54 aanwezige petroleumlantaarns in de gemeente moesten gegadigden over de streep getrokken worden. Zo moesten de lantaarns vanaf 26 augustus dagelijks een half uur na zonsondergang worden ontstoken en om elf uur 's avonds alleen bij helder maanlicht weer gedoofd worden, afhankelijk van het oordeel van B en W. De keuze viel op Gerrit van Eijk die de percelen 1 en 2 (vanaf het Driehuis tot C. Verweij op Hofland) kreeg toebedeeld. De veertien lantaarns op de Amstelkade en in de Menno-nietenbuurt werden toegewezen aan G. de Vries. Hun beloning per lantaarn op jaarbasis was fl. 10,50 met dien verstande dat alle noodzakelijke reparaties, petroleum en branders voor eigen rekening zouden zijn.

Ondernemend Mijdrecht dacht daar kennelijk toch wat anders over. Uit een brief, gedateerd 24 april van hetzelfde jaar, van de Firma Wed. B. van Doesburg gericht aan burgemeester en wethouders van Mijdrecht, is op te maken dat er in de koekfabriek al op kleine schaal gebruik gemaakt werd van elektriciteit.

In de brief werd het verzoek gedaan het bijgebouwtje, waarin de generator van de zuiggasmotor stond, die aangedreven werd door een stoommachine, te mogen verplaatsen vanwege toekomstige uitbreidingsplannen van de fabriek. Dit hield in dat er hoog boven de Kerkstraat draden aangebracht moesten worden om twee kleine elektromotortjes, die elders stonden, van stroom te kunnen voorzien. In de aanvraag werd tevens het verzoek gedaan om een "lijntje" te mogen aanbrengen naar de muziektent, die in de tuin van korenmolenaar A. Gille stond.

In 1910 stond het onderwerp elektrificatie opnieuw op de agenda. Het ruim vertegenwoordigde bedrijfsleven in de gemeente was het er over eens dat elektrificatie ook hier een kans moest krijgen. Misschien was het tijdstip opmerkelijk te noemen, want terwijl men in Mijdrecht en Wilnis wachtte op de benoeming van een nieuwe burgervader, besloot de raad om met behulp van een vragenlijst te peilen of de burgers er ook zo over dachten en of ze er gebruik van zouden willen maken. Dit resulteerde in 41 positieve reacties uit Mijdrecht, vijftien uit Wilnis en zestien vanuit Mijdrecht aan de Amstel. Die respons was voldoende om een uitgebreid onderzoek te laten doen naar de haalbaarheid van elektrische straatverlichting, inclusief de aansluiting van openbare gebouwen in de dorpskom van Mijdrecht. Mocht de exploitatie positief uitvallen, dan zou ook de straatverlichting in Buurt en Kade bespreekbaar zijn. Te bezien was of aansluiting op de centrale van "N.V. Uithoorn's Electra" tot de mogelijkheden behoorde. Een jaar later deed de ingestelde commissie verslag van haar onderzoeksresultaten en bevindingen. Men was van

De lantaarnopsteker.

mening dat elektrificatie in Mijdrecht levensvatbaar was. Een dag later werd dit onderstreept toen de commissieleden Van der Hoeven, Van Doesburg, Verwey, aangevuld met A. de Ruiter, zich met een bedrag van f 5.000,- als concessionarissen aandienden voor de oprichting van een elektrische centrale.

Daarnaast had J.G. Wilson uit Den Haag zich als tweede concessionaris gemeld voor het leggen van een buisgeleiding voor gasverlichting en "Uithoorn Electra" was bereid om mee te denken over het verlichten van Buurt en Kade. Tenminste, op voorwaarde dat de gemeente Mijdrecht de kosten van f 2.000,- voor de waterkabel voor haar rekening zou nemen. Dat gold ook voor de kosten van f 25,- per straatlantaarn per jaar. Uit de notulen van de vele raadsvergaderingen die volgden, valt echter op te maken dat de financiering van een omvangrijk en langgerekt elektriciteitsnet onder de raadsleden voor grote verdeeldheid zorgde. Dat was ook het geval bij een beoogde samenwerking met Wilnis en Vinkeveen.

In de raadsvergadering van 23 mei 1916 kwam echter opnieuw het voorstel voor elektrificatie aan de orde. En dit keer werd met algemene stemmen besloten "...tot het stichten van een Elektriciteitsbedrijf en het bouwen van een plaatselijk net. Voorlopig ter voorziening van het Dorp, Amstelkade, Menno-nietenbuurt en Kromme Mijdrecht, aan weerszijden van de rivier tot aan de Pondschoekersluis. Met dien verstande, dat pas tot de uitvoering dier werken zal worden overgegaan, zodra door de N.V. PUEM zekerheid wordt verschaft, dat met de stroomlevering zal kunnen worden aangevangen."

De aansluiting met De Hoef en Blokland zouden pas plaatsvinden als in een nabije toekomst een rentabiliteitsgarantie kon worden afgegeven, die vooraf was begroot op f 72.236,08 ½. Nog voor er één schop de grond in was gegaan, ontstonden er spanningen onder de bewoners van de dunbevolkte Kromme Mijdrecht, toen duidelijk werd dat zij vanwege de hoge aanlegkosten voorlopig buiten de boot zouden vallen. Door materiaalschaarste stagneerde de aanleg op de meest ongewenste ogenblikken. Zo werden de twee noodzakelijke transformatoren voor Dorp en Amstelkade veel te laat afgeleverd en bleek dat koperen

kabels en tariefmeters niet beschikbaar waren. Ook kon het gebeuren dat de stroom uitviel bij aangesloten bedrijven, vanwege werkzaamheden aan het net. Dat leidde bij een steeds ongeduldig wordend bedrijfsleven en bij de gemeente tot het verzoek aan de Provinciale Utrechtse Elektriciteits Maatschappij of de werkzaamheden niet tijdens de schaft of 's nachts uitgevoerd konden worden.

Eindelijk, om precies te zijn op 16 november 1918, was er elektriciteit in grote delen van Mijdrecht. Eerder hadden de fabrikanten van zowel De Lindeboom als de Kurksteen en Asbestfabriek een schrijven ontvangen om de levering van elektriciteit aan anderen te staken. In zijn Nieuwjaarsrede van 1919 ging burgemeester Fern-

hout in op dit heugelijke feit en hij memoreerde dat er op 31 december 1918, 363 aansluitingen waren geteld. De daaraan gekoppelde 956 lichtpunten en het gebruik van krachtstroom hadden bijgedragen aan een batig saldo van f 1.885,75. De aanleg van de hoogspanningskabel langs de Kerkvaart, later dat jaar, maakte de aansluiting van de bewoners aan de Kromme Mijdrecht

HUISVROUWEN
U maakt Uw huis
SCHOON
maakt het ook
LICHT!

Grote schoonmaak - een geschikte gelegenheid om Uw lichtinstallatie in orde te brengen, leegte fittingen te vullen en oude lampen te vervangen door nieuwe.

Grote schoonmaak - het moment om een betere verlichting in te voeren, Philips verlichting: Philips-Argenta!

Huisvrouwen, neemt nu lampen in voorraad! 't Handigst is een assortiment van 6 stuks, ons bekende „huisje vol licht“.

PHILIPS ARGENTA
Het beste licht bij 't laagst verbruik

De Amstelhoek in de dertiger jaren. Collectie Facebook in Uithoorn.

en in De Hoef mogelijk. Alle uitbreidingen en aanpassingen van het elektriciteitsnet in de drie daarop volgende jaren droegen er toe bij dat de schuld opliep tot f 14.000,-. Door verkoop van de hoogspanningsgeleiding aan de PUEM werd geprobeerd om tot "een aanvaardbare oplossing" te komen, maar hier werd door Gedeputeerde Staten een stokje voor gestoken. Het zal een teken aan de wand zijn geweest, want in de raadsvergadering van 21 maart 1923 werd unaniem besloten tot opheffing van het Gemeentelijk Energie Bedrijf Mijdrecht. Het beheer werd overgedragen aan de PUEM.

In dit tijdsbeeld transformeerde het Mijdrecht aan de Amstel, meer bekend als Buurt en Kaai, naar het huidige Amstelhoek. Een ontwikkeling die in 1919 van de grond was gekomen met de aankoop van het land van J. Engel en de weduwe H. Stam door de gemeente Mijdrecht. De daarop volgende veranderingen in dat deel van de gemeente werden nauwlettend gevolgd door de daar wonende, zeer betrokken raadsleden Piet Engel en Hein Zuidervaart. De aanleg van een kolengruis pad vanaf de Zuwe naar de Amstelkade en Engellaan zou een blijvende hommage worden voor hun inspanningen in dit buurtschap en hun beider voornaam dragen: Piet Heinlaan.

Het werd een locatie waar zowel door de overkant van de Amstel als door personeel van "het spoor" en middenstanders heel begerig naar werd gekeken. De woningen die hier en langs de "Oude Zuwe" gebouwd werden, ademen nog altijd die sfeer van de jaren dertig, net zoals de Kruiskerk, die in 2000 werd aangewezen als rijksmonument. De Kruiswerk was de eerste van 41 kerken die architect Bastiaan Willem Plooi heeft ontworpen, waarvan vele in de stijl van de zo kenmerkende Amsterdamse School. Aannemer De Bruin uit Mijdrecht was destijds met f 28.832,- de laagste inschrijver en hij mocht vervolgens de klus klaren. Het was aan meubelmaker M. Klinkenberg om het

interieur in dezelfde stijl in te richten. Op 17 februari 1927 werd deze nieuwe Gereformeerde kerk in gebruik genomen. De toepassing van elektrisch licht in die beginjaren, dat 's avonds door de kleine gekleurde ruitjes naar buiten straalde, zal met enige bewondering zijn gadeslagen. Een tweede, maar minder bekend, monument staat twee straten verderop. Dit relatief kleine gemeentelijke monument werd ook in de typerende stijl van de Amsterdamse School opgericht.

De uitbreidingsplannen in de Amstelhoek waren destijds voor de PUEM reden om vraag en aanbod ook voor de toekomst goed op elkaar af te stemmen. Daarom werd op 2 juli 1927 vergunning aangevraagd voor de bouw van een hoogspanningsstation aan de De Bruinlaan 4. Na toetsing werd hiervoor vergun-

Ontwerptegel Mevr. A.C. van den Bergh - Foto Ned. Tegelmuseum.

ning gegeven. Toen duidelijk werd dat de PUEM de werkzaamheden alleen met eigen aannemers zou uitvoeren, leidde dat prompt tot geluiden van afkeuring en teleurstelling in de gemeenteraad, omdat plaatselijke ambachtslieden gepasseerd werden. Een onoverkwikkelijke situatie, maar men moest accepteren dat er geen invloed op uitgeoefend kon worden. Planning en uitvoering waren nu eenmaal in handen van een marktgericht bedrijf, dat zelf over alle noodzakelijke kennis kon en wilde beschikken. Het ontwerp was van PUEM-architect G. Krop en geheel in de stijl van de Amsterdamse School. Van de twee waarschuwendes, geglazuurde tegels aan weerszijden van de zware stalen toegangsdeur ontbreekt de rechter. Deze tegels werden ontworpen door Anna Cornelia van den Bergh, echtgenote van H. Beukman, voormalig chef

rechten werving van de toenmalige PUEM, het huidige Joulz/Eneco.

Een tweede, misschien minder bekend, transformatorhuisje dat eveneens op de gemeentelijke monumentenlijst staat, is van later datum en staat verscholen in de Prins Bernhardlaan.

Het zou nog jaren gaan duren voordat er ook in dit buitengebied elektrisch licht zou komen. De aanleg van een 19 kilometer lang laagspanningsnet, twee kilometer hoogspanningsbekabeling en de twee noodzakelijke transformatorgebouwen vergde, inclusief arbeidsloon, een investering van f 213.000,-. Voor die tijd was dat een monsterlijk hoog bedrag. Zonder de eigen bijdrage van f 73.000,- van de toekomstige gebruikers was de aanleg niet haalbaar. Jarenlang was het onderwerp van vele gesprekken, maar op 30 maart 1954, kon ook daar de knop eindelijk om. Na 36 jaar hadden alle ingezetenen van Mijdrecht de beschikking over elektriciteit. Een sprekend voorbeeld daarvan, weliswaar zonder monumentale status, is het buiten gebruik gestelde trafohuisje halverwege de Mijdrechtse Zuwe, tegenover de Middenweg. Niet alleen beklad met wit gekalkte politieke leuzen maar dat met enige regelmaat nog steeds wordt "opgefrist" met wisselende affiches.

Het is een verheugende zaak dat de gemeente in het voorjaar van 2010 een beleidsregel heeft vastgesteld

Ieder woord zou er een teveel zijn.

om meer grip te krijgen op de bouw en vormgeving van o.a. nieuw te plaatsen trafohuisjes, pompstations en gemalen. Hierdoor kan de gemeente er op toezien dat er sprake is van eenvormigheid van prefab bouw. Dit komt ten goede aan het straatbeeld en de kwaliteit van de openbare ruimte. ■

Geraadpleegde bronnen o.a.

- Roland Blijdenstijn, TRAFOHUISJES (Utrecht: Matrijs; 1993).
- Saskia van Ginkel-Meester & Hans Lagers, DE RONDE VENEN GESCHIEDENIS EN ARCHITECTUUR (Zeist: Kerckebosch; 2001)
- RHC Breukelen; raadsnotulen, in en uitgaande stukken Gemeente Mijdrecht

Was er nog nieuws?

Vinkeveense groente- en fruitveiling

1917-1980: bewogen jaren

door Arie Bloed

Hoewel het inmiddels al ruim 35 jaar geleden is dat de wijd en zijd bekende groente- en fruitveiling in Vinkeveen de deuren moest sluiten, zijn de herinneringen aan deze coöperatieve instelling nog lang niet verdwenen. In dit artikel proberen we in het kort het verloop van de geschiedenis van deze unieke 'vaarveiling' te schetsen.

Het zal niemand verbazen dat de veiling in de ruim 60 jaar van haar bestaan niet alleen maar rozengeur en maneschijn heeft gekend. Op zich is het opmerkelijk dat Vinkeveen in de afgelopen eeuw zo lang een eigen groente- en fruitveiling heeft gekend, omdat de tuinbouw pas vrij laat op gang kwam in dit dorp. Eeuwenlang waren de veeteelt en de veenderij de belangrijkste bronnen van bestaan geweest, waarbij vooral de veenderij enkele eeuwen lang tal van arbeiders een boterham bezorgde. Door de inpoldering

van de ontstane plassen (Groot-Mijdrecht) en door de opkomst van het machinale baggeren waren er in de veenderij echter steeds minder mensen nodig. Bovendien liep de afzet van de turf flink terug door het toenemend gebruik van steenkool.

ACHTERUITGANG VERVENING

Voor na 1900 ging de vervening als bron van werkgelegenheid hard achteruit. Dat de economische en sociale toestand in Vinkeveen en Waverveen daardoor steeds slechter werd, zal duidelijk zijn. In de gemeenteraadsvergadering van januari 1912 vestigde de heer Arie Roeleveld de aandacht op deze slechte economische situatie in de gemeente. Hij was zelf veehouder, maar dacht dat de Vinkeveense grond prima geschikt was voor tuinbouw. Dat was volgens hem de oplossing om nieuwe welvaartsbronnen aan te boren. Hij belegde een maand daarna een vergadering met geestesgenoten en dat werd het startsein voor de vereniging "Volksbelang en Volksontwikkeling". Deze vereniging (waarvan ook de burgemeester bestuurslid werd) probeerde onder de veenders belangstelling

Foto van Bestuur en Genodigden bij gelegenheid van de opening der veiling op 15 Juni 1917.
Zittend van links naar rechts: Joh. v. Wijk, Bestuurslid, W. v. Kouwen, Bestuurslid, R. de Rijk, Secretaris, J. Donicie, Voorzitter, Pastoor B. H. Weenink, Jhr. A. J. v. Grotenhuis-van Onstein, Burgemeester, A. Roeleveld, Voorzitter Volksbelang en Volksontwikkeling, C. Donicie, Bestuurslid Volksbelang en Volksontwikkeling, J. Korver, Penningmeester Volksbelang en Volksontwikkeling, C. H. J. Lutz, Bestuurslid Volksbelang en Volksontwikkeling.
Staande van links naar rechts: Th. Vredendaal, Raadslid, A. Kok, Raadslid, Th. v. Schaik, Raadslid, J. Spruijt, Wethouder, H. Banning, Afslager, C. Oudhof, Chef Proeftuin, Jac. Broerse, tuinbouwonderwijzer, P. van Zwieten, Secret. Volksbelang en Volksontwikkeling en Directeur der veiling, H. G. Ruhe, P. Presser en I. Knoop uit Amsterdam, allen groothandelaren in groenten. H. Gijzen en J. Ekel, bestuursleden Volksbelang en Volksontwikkeling.

Bestuur van de Vinkeveense veiling, ter gelegenheid van de opening in 1917.

Een sfeervolle foto van omstreeks 1922 op een dag dat de tuinders met pramen vol groente naar de veiling afzakten. De groente werd toen veelal los in de boot geladen of anders in zakken of manden aangevoerd.

voor de tuinderij op te wekken, onder meer door het stichten van een flinke proeftuin, door het geven van tuinbouw cursussen, door het geven van voorlichting en door het op zo gunstig mogelijke voorwaarden inkopen van tuinbouwspullen.

De vereniging bleek zo succesvol te zijn met haar activiteiten dat er al in 1917, dus midden in de Eerste Wereldoorlog, kon worden overgegaan tot de oprichting van een 'Coöperatieve Groenten- en Fruitveiling'. Dat had overigens wel de nodige overleggronden gekost, waarbij vooral de toenmalige pastoor Weenink de drijvende kracht achter dit oprichtingsstreven bleek te zijn. Al in het eerste jaar werd er voor f 263.826,57 geveild, waarvan overigens zo'n 88.000 gulden afkomstig was van de verkoop van witte en savooiekool, die van elders was aangevoerd.

'VEENSE TEELT'

In Vinkeveen werd in de tuinbouw begonnen met de zogenaamde Veense teelt, waarbij als voorgewas hoofdzakelijk peulen en doperwten werden geteeld en als nagewas snijbonen en augurken. Deze teelt, samen met tomaten en komkommers, bleek toch niet zo goed te voldoen. Veel bonen hadden nl. van roest te lijden, de groene komkommer was te licht van kleur en van de augurken was meestal maar een klein gedeelte eerste soort. De tuinbouw was echter nog maar een jonge bedrijfstak in Vinkeveen en dat had het voordeel dat de tuinders gemakkelijk overschakelden op meer belovende gewassen. Dat werden met name bladgroenten als spinazie, sla en andijvie en daarnaast nog bloemkool, wortelen, tomaten, gele komkommers, bleekselderij en vooral ook witlof.

Veel van deze producten werden aangevoerd naar de veiling, waar in de beginjaren de (enige) dorpsveld-

wachter H. Banning tegelijk als afslager fungeerde. Als directeur trad al spoedig medeoprichter P. van Zwieten op, die deze functie tot zijn overlijden in 1958 vervulde.

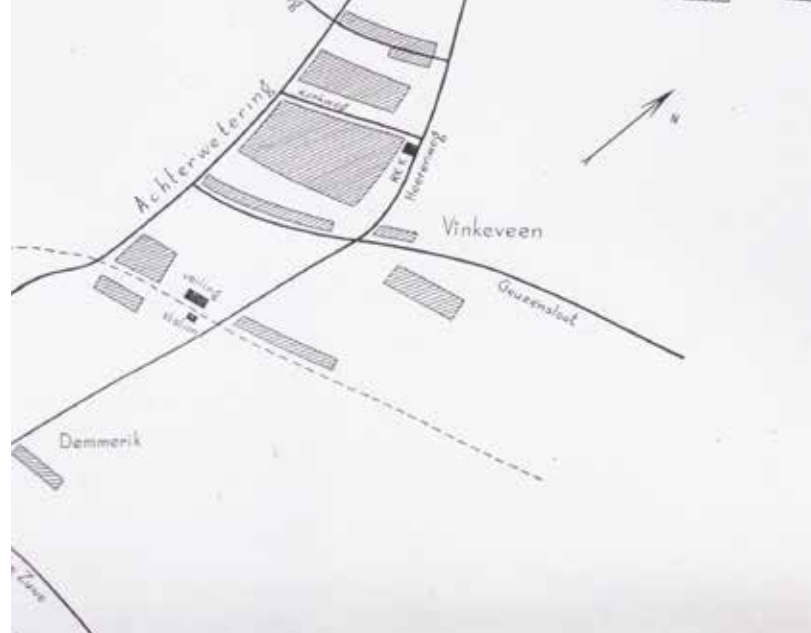
De veiling genoot vooral ook grote bekendheid in den lande als een 'vaarveiling'. Overigens was de veiling van start gegaan in de vroegere kolfbaan van Koeleman, het latere café De Rijk aan de Heul. De kolfbaan was voor een veiling echter wel wat erg primitief en al gauw werd omgezien naar een betere locatie. Die vond men op een terrein bij het spoorstation, waar op 1 augustus 1918 de nieuwe veiling werd geopend. Dat was het begin van een interessant veilinggebouw, waar bijna alle goederen per praam werden aangevoerd en al varend langs de veilingklok in het gebouw werden geboomd. Bovendien was het een perfecte plaats, omdat de geveilde producten via het nabijgelegen stationnetje per spoor gemakkelijk overal heen waren te vervoeren.

RAMPSPOED NA WO I

In (dit jaar) 1918 telde de veiling 130 leden en draaide men een topomzet van ruim f 585.000,-. Direct daarna gingen de zaken echter meteen veel slechter en het jaar daarop bedroeg de veilingomzet met f 252.000,- nog niet eens de helft. De grote afnemer van de producten, Duitsland, was na de Eerste Wereldoorlog in economische rampspoed beland en daardoor geraakte de Nederlandse tuinbouw eveneens in een diepe crisis. Om hieraan het hoofd te bieden, had men een mooi plan bedacht door te gaan investeren in een lucratief geachte bonenzouterij. Helaas moest men dat duur bekopen, want er werd door de betrokken tuinders een verlies van bijna f 20.000,- geleden. De veiling zelf leed dat jaar een verlies van ruim een halve ton, die volgens de statuten over de 220 leden omgeslagen moest worden, zodat ieder zo'n f 250,- op tafel moest leggen.

Dat daar niet veel animo voor bestond, laat zich raden en 65 leden stapten dan ook direct op zonder dit bedrag te betalen. Met behulp van verschillende gerechtelijke procedures wist het veilingbestuur dit geld uiteindelijk toch binnen te krijgen. Ook in 1920 bleven de zaken er slecht voor staan, waarbij er in ons land zelfs 34 veilingen over de kop gingen. De Vinkeveense veiling wist echter nog net aan een faillissement te ontkomen, al heeft het niet veel gescheeld.

In 1921 werd een nieuwe start gemaakt met een nieuw

Situatieschets van de plaats van de Vinkeveense veiling op Demmerik, nabij de spoorlijn.

bestuur onder voorzitterschap van de heer C. Mooy, die maar liefst tot 1958 aanbleef (en in 1974 overleed). Vooral deze nieuwe voorzitter heeft er veel aan gedaan om de Vinkeveense tuinders weer dichterbij hun benarde coöperatieve veiling te brengen.

Na 1921 ging het weer beter met de tuinderij en dus ook met de veiling in Vinkeveen, al bleven de omzetten nog ver achter bij het topjaar 1918. Meestal lagen de financiële omzetten tussen de één en twee ton.

Alle details hierover kan men overigens nalezen in een aardig boekje dat de veiling ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan in 1942 het licht deed zien onder de titel "Geschiedenis van de tuinbouw in de gemeente Vinkeveen en Waverveen 1917-1942". In een kleine veertig pagina's met mooie illustraties worden hier de eerste bewogen jaren van de veiling

uit de doeken gedaan. Dat dit ten tijde van de Duitse bezetting gebeurt, komt begrijpelijkerwijs eigenlijk nauwelijks aan de orde, behalve dat vermeld wordt dat 'door de abnormale omstandigheden' alle tuinders nu verplicht groenten moeten telen (ook de vier tuinders die anders alleen bloemen kweekten). Maar de veiling

Het laatste bestuur van de Coöperatieve Groente- en Fruitveiling met van links naar rechts: voorzitter N. Celie, 2e voorzitter A. Hendriks, secretaris J.H. van Spengen en de bestuursleden L. Ruhé en C. Bunschoten.

heeft in die jaren wel degelijk veel moeite gedaan om voor haar leden-tuinders moeilijk te verkrijgen spullen te verwerven, zoals glas, laarzen, raamljsten enz.

DE 'VINKEVEENSE BIJENKWESTIE'

In dit gedenkboekje wordt ook nog een interessant 'schandaaltje' verteld, dat in de jaren twintig bekend stond als de 'Vinkeveense bijenkwestie'. Het geval wilde dat in 1924 de opbrengst van de groene komkommers zwaar was tegengevallen door het ontstaan van vele zaadkoppen, volgens de tuinders veroorzaakt door de bijen, die enkele imkers er in de buurt van de tuinen op na hielden. Het veilingbestuur ging zijn beklag doen bij de gemeenteraad met het verzoek opdracht te geven die bijenvolken te verplaatsen. Pikant detail is dat één van die imkers de gemeenteveldwachter was. Toen de gemeenteraad in 1925 in de politieverordening een verbodsbepaling op het houden van bijenvolken van mei tot en met augustus opnam, waren de rapen gaar, want dat pikten de imkers weer

niet. Ook al kon de gemeente ontheffing verlenen van dit verbod, de imkers wilden van het verbod af en brachten hun eigen deskundigen in stelling. Uiteindelijk liep alles met een sisser af, doordat de gemeente regelmatig ontheffingen verleende en vooral doordat al snel de teelt van groene komkommers zo goed als verdween, waardoor de imkers weer vrijelijk hun vliegende volkjes konden plaatsen waar ze dat maar wilden. En nu zullen we maar niet vragen of er wel enige waarheid school in de bewering van de tuinders over de destructieve invloed van de bijen. Percepties zijn soms belangrijker dan de echte feiten.

NA DE TWEDE WERELDOORLOG

Ook na de Tweede Wereldoorlog heeft de veiling haar hoogte- en dieptepunten gekend. Een buitengewoon slecht jaar was 1951, dat met een verlies van 18.000 gulden werd afgesloten. Andere jaren bleef er weer het nodige over. Van deze winsten werd steeds een klein gedeelte opgepot in een ledenkapitaalfonds, dat

vooral bedoeld was om te komen tot nieuwbouw voor de veiling. In 1936 werd hier al eens over gesproken, zonder dat het tot daden kwam. Rond 1960 werd een nieuwe fust- en neerzethal gebouwd. In 1962 werden de nieuwbouwplannen serieus en werd er bouwvergunning aangevraagd. Toen die twee jaar later nog niet afkwam, besloot men maar tot het uitvoeren van een grote opknapbeurt.

Daarna is er van nieuwbouw niets meer gekomen, omdat op den duur de structurele problemen van de veiling steeds duidelijker naar voren kwamen. De veiling bestreek namelijk een vrij klein gebied, waarbij slechts tuinders uit Vinkeveen en Waverveen, Wilnis, Mijdrecht, Noorden, Nieuwkoop, Uithoorn, De Kwakel en Zevenhoven hun producten geregeld naar de Vinkeveense veiling brachten. Bovendien was de omzet ervan slechts enkele jaren boven de miljoen gulden gekomen, te weinig om er een winstgevend bedrijf van te maken. Dat kwam mede door de slechte verkoopbaarheid van sommige producten in Vinkeveen en door de aantrekkingskracht van de vaak wat hogere prijzen op andere veilingen.

OPHEFFING

In 1972, toen men een verlies van zo'n 12.000 gulden leed, werd er al eens over opheffing van de veiling gesproken. Toen besloot men echter toch door te gaan in de hoop dat een verhoging van de veilingkosten met één procent en het invoeren van één procent uitslagkosten voor de kopers voor uitkomst zou zorgen. In 1976 werd er daarna zelfs weer een buitengewone ledenvergadering gehouden over het voortbestaan van de veiling, waarbij nu niet zozeer financiële redenen de boventoon voerden, maar het veranderende aan- en afvoerpatroon van de veiling. De afzet bleek

namelijk moeilijker te worden, doordat de groente-handelaren steeds minder tijd hadden om zelf naar de veiling te komen en in plaats daarvan hun spullen van de groothandel gingen betrekken.

Mede door deze problemen liet men het vijftigjarig bestaan van de veiling in 1977 maar geruisloos voorbijgaan. Uiteindelijk viel in 1980 het definitieve besluit om de deuren in april van dat jaar te sluiten, omdat er weinig kans meer was dat de veiling nog overleefd kon worden. Daarmee kwam met de laatste veiling op vrijdag 25 april 1980 een einde aan de enig overgebleven vaarveiling in ons land, waar de producten doorgaans per praam langs de veilingklok werden geleid en zo 'en passant' werden verkocht. Dat daarbij ook wel eens een koper een nat pak opliep als hij wat onvoorzichtig de koopwaar inspecteerde laat zich raden. ■

Bronnen:

Dit verhaal is een bewerkte en uitgebreidere versie van een artikel van de auteur dat verscheen in De Ronde Vener van 18 juni 1980 onder de titel 'Opgeheven Vinkeveense veiling heeft ruim 60 bewogen jaren achter de rug'.

- Bronnen o.a.: 'Geschiedenis van de tuinbouw in de gemeente Vinkeveen en Waverveen 1917-1942' (Vinkeveen z.j.);
- 'Rapport betreffende de bestaansbronnen der gemeente Vinkeveen en Waverveen en hun mogelijke toekomstige ontwikkeling' (ETI-rapport 1953);
- Artikelen in het vakblad 'Groenten en Fruit' van 3 september 1975 en 30 april 1980;
- Diverse artikelen uit de Ronde Vener (23 en 30 april 1980);
- Mondelinge informatie uit 1980 van de toenmalige veilingsecretaris J.H. van Spengen.

De illustraties bij dit artikel zijn afkomstig uit de publicatie 'Geschiedenis van de Tuinbouw.... 1917-1942', behalve de foto op pagina 100.

Agenda

Donderdag 15 oktober

DVD-presentatie met filmbeelden van de dorpen Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen. Bowlingcentrum Mijdrecht, Ontspanningsweg 1a te Mijdrecht. Aanvang 14.00 uur

Maandag 9 november

Boekpresentatie 'De Ronde Venen 700 jaar bestuurd door proosten'. Janskerk te Mijdrecht. Aanvang 20.00 uur.

Donderdag 19 november

Ledenvergadering in het Verenigingsgebouw de Schakel, met aansluitend een lezing over Sinterklaas. Dorpsstraat 20 te Wilnis. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 18 december

Kerstconcert Mastreechter Staar. RK kerk Mijdrecht/Wilnis, Driehuisplein. Aanvang 20.00 uur.

De Ronde Venen in 1815

door Jaap Meulstee

In 1972 gaf de provincie Utrecht een special boekwerkje uit met daarin een herdruk van de gegevens van de Utrechtse gemeenten in het jaar 1815. Deze gegevens waren destijds verzameld als antwoorden op een kleine veertig vragen die aan de gemeentebesturen waren gesteld. Op verzoek van het Departement van Oorlog hadden de burgemeesters van deze gemeenten de gegevens aangeleverd. Unieke gegevens over de lokale toestanden van toen. Wij vermelden in deze Proosdijkoerier de gegevens van Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis om u een beeld te geven van onze dorpen tweehonderd jaar geleden.

NOOT VOORAF:

Waverveen is pas in 1819 deel uit gaan maken van de provincie Utrecht en is tot 1 januari 1841 een zelfstandige gemeente geweest. Het is niet echt duidelijk of de burgemeester van Vinkeveen in 1815 ook de gegevens van Waverveen, Waveren, Botshol en Ruige Wilnis, toentertijd Hollands territorium, heeft meegerekend, zoals in de tekst wel gesuggereerd wordt.

OPMERKING VOORAF:

De gebruikte spelling is in de verschillende antwoorden onderling afwijkend als gevolg van het feit dat de antwoordgevers geen eensluidende spellingsregels hanteerden.

's Gravenhage, den 24ste Julij 1815.

De zamenstelling eener algemene volledige Iteneraire (beschrijving), die ten nutte van 's lands dienst wordt vervaardigd, en tevens het oogmerk heeft om, in onderscheiden gelegenheden de billijke belangen der bijzondere districten of gemeenten van het Koninkrijk, met gegronde kennis van zaken te kunnen beoordelen, maken het noodig omtrent onderscheidene objecten iedere gemeente betreffende, berigten in te zamelen, welke, zoo ik vertrouw, het nauwkeurigst en meest promptitude (vlotheid) zullen kunnen geleverd worden door de respectieve plaatselijke regeringen zelve; en het is tot dat einde dat ik u mijnheer de Burgemeester hier nevens doe toekomen een reeks van vragen, welke beantwoording, voor zoo verre uwe gemeente kan aangaan, ik u inviteer achter ieder der vragen te doen stellen, en het aldus naar vereisch ingevuld stuk te adresseren aan den heer Gouverneur uwer provincie.

De Commissaris-Genereaal voor het Departement van Oorlog ad interim, Goltz

Deze prachtige volzin was de begeleidende uitnodiging om de hieronder benoemde gegevens aan te leveren. We beperken ons tot de antwoorden van de burgemeesters van Mijdrecht (Mijdrecht, Kromme Mijdrecht, Blokland); Vinkeveen (Vinkeveen, Demmerik, Waveren, Waverveen, Botshol, Ruige Wilnis); en Wilnis (Wilnis, Oudhuizen).

Dorpsgezicht Mijdrecht begin twintigste eeuw; uit de collectie Gille.

In de onderstaande opsomming leest u de gegevens in respectieve volgorde weergegeven en door ; gescheiden – **M** Mijdrecht; **V** Vinkeveen; **W** Wilnis

1. BEVOLKINGSOMVANG

M 2098; **V** 950; **W** 1208

2. AANTAL WOONHUIZEN

M 304; **V** 38; **W** 173

3. AANTAL BUITENPLAATSEN

M Worden hier niet gevonden; **V** geen; **W** geen

4. PUBLIEKE GEBOUWEN (MOGELIJK TER OPSLAG)

M Alleen kerken of scholen, ongeschikt voor magazijnen; **V** geen; **W** idem

5. AANTAL KERKEN

M Een Gereformeerde kerk, een Roomsche kerk (gecombineerd met die van Wilnis) en een Joodse sinagoge;
V een Gereformeerde kerk;
W een Gereformeerde kerk

6. AANTAL BOEREN- EN ARBEIDERSWONINGEN

M 34 groote en 170 kleine boeren-, doch meest arbeiderswoningen;
V 63 meest ordinaire boerenwoningen, 59 arbeiderswoningen, waarvan sommige 2 of 3 in één huis;
W 43 groote boerenwoninge, 130 daggelders en burgerwoninge.

7. KAZERNES, HOSPITALLEN EN STALLINGEN

M Geen; **V** geen; **W** geen

8. IN TE KWARTIEREN MANSCHAPPEN

M In de geest der vrage zoude er alhier 500 man in cas van nood moeten ingekwartiert worden, doch onder de minst vermogende sorteert een groot aantal volstrekt behoeftigen, die nimmer eenige inkwartiering kunnen lijden;

V ongeveer tweehonderd;

W 300 man, doch onder de minvermogende sorteert een groot aantal behoeftige, die volstrekt geen inkwartiering kunnen lijden

9. TE STALLEN PAARDEN

M 70 stuks; **V** alzo in deze gemeente slegts 16 à 17 paarden gevonden worden vind men hier ook niet meer dan voor ten hoogsten 20 paarden geschikte stallingen; **W** 20 paarden

10. 'S LANDS MAGAZIJNEN

M Geen; **V** geen; **W** geen

11. GEVANGENISSEN

M Een civiele gevangenis voor 2 personen, een criminele voor 1 persoon; **V** geen; **W** geen

12. BEURTSCHEPEN EN VEERSCHUITEN

M Een beurtschip voor 20 personen, en 20 duizend ponden gewigt;

V een ordinaire veer of marktschuit kunnende op zijn hoogst laden 60 manschappen of 5 lasten gewigt;

W een marktschuit berekend voor twintig personen en 20 duyzend pond gewigt

13. AANTAL FABRIEKEN

M Een grutterij; de inwoonders zoeken hun onderhoud in de boerderij, en in 't veenen en debiteeren van turf;

V geen; **W** als Mijdrecht

14. AMBACHTSLIEDEN

M 5 timmerlieden, 2 smeden, 1 koperslager, 2 metselaars, 6 bakkers, 8 kledermakers, 6 schoenmakers;

V 9 timmerlieden, 2 ijzersmids, 2 metselaars, 3 kledermakers en 3 schoenmakers, te zamen 19 onder welken ook de knechts zijn gerekend;

W 9 timmerlieden, 4 smeeden, 3 metzelaars, 5 bakkers, 5 kleeermakers, 5 schoenmakers

15. WAGENS MET EEN OF TWEE PAARDEN

M 8 wagens met 2 paarden, 8 karren met 1 paard;

V 2 of 3 wagens voor twee paarden 6 of 7 kleine karren voor een paard;

W 2 wagens met twee paarden en 1 kar met een paard

16. HOEVEELHEID SLACHTVEE

M 100 ossen of koeyen, 60 schapen, 100 varkens; **V** 20 koeyen, 150 schapen, 300 varkens;

W 50 ossen of koeyen, 100 schapen, 150 varkens

17. AANTAL MOLENS

M 7 watermolens; **V** een wind-korenmolen; **W** twee watermolens

18. LENGTE EN BREEDTE VAN DE GEMEENTE

M Lengte anderhalf uur, breedte 1 uur; **V** lengte ruim een uur gaans, breedte circa een uur gaans;

W lengte $\frac{3}{4}$ uur, breete $\frac{5}{4}$ à anderhalf uur

19. NAAM VAN DE POLDERS

- M** Bozenhoven, Hofland en Blokland, voorts de Mijdrechtse droogmakerij; **V** Vinkeveen en Demmerik;
W Heinoomsvaart, Beyleveld, Westveen

20. LIGGING VAN DE POLDERS

- M** De weilandspolders liggen 3 voeten beneden het Amstelwater. De droogmakerij 10 tot 12 voeten lager; **V** drie voeten beneden het boezemwater, dat Amstellandsch hoogte en peil heeft;
W 3 voet beneden het Amstelwaater

21. WAAR DE BOEZEMWATEREN LOZEN

- M** In den Amstel, dewelke zich weder ontlast in het IJ; **V** idem;
W idem

22. SLUIZEN EN WATERMOLENS

- M** De natte polders hebben 3 molens en met Wilnis samen nog één. De droogmakerij heeft 8 molens en 2 gangen en een stoommachine. Voorts hebben alle natte polders een sluis;
V er is maar een sluis, die slechts dient om uit de polders in het hogere buitenwater te kunnen komen. Voorts twee molens, elk met eene watergang;
W twee watermolens, ider een molegang, twee sluyzen

23. HOOGSTE WATERSTAND IN DE WINTER

- M** Ongeveer 18 duimen; **V** idem; **W** idem

24. GRONDSOORTEN, BOUW- EN WEILANDEN EN Plassen

- M** 450 morgen weiland, 450 morgen hooiland, 100 morgen veenland, omringd van 7 à 8 hondert morgens uitgeveende plassen;
V ruwe calculatie: 6 morgens bouwland, 800 morgens weiland, 1000 morgens hooiland, 350 morgens ingestoken veenland en 160 morgens water, zijnde meest uitgeveende plassen. Alle opgegevene landen zijn op den duur ook voor de veenderij bestemd;
W 800 morgen weyland, 800 morgen hooiland, 100 morgen veenland omringd door 6 à 700 morgens uitgeveende plassen.

25. GRAANSOORTEN

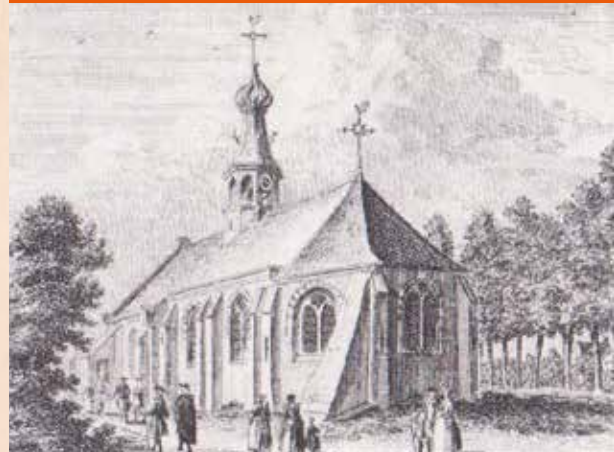
- M** De Mijdrechtse Droogmakerij nog niet voltooit zijnde levert weinig of geen granen op. Buiten turf en hooy nog boter en kaas, $\frac{1}{4}$ boter tegen $\frac{3}{4}$ kaas;
V Een weinig haver voor eigen gebruik. Voorts hooy, boter en kaas, $\frac{1}{4}$ boter tegen $\frac{3}{4}$ kaas;
W Graan werd hier niet gevonden. Alleen boter en kaas, $\frac{1}{4}$ boter tegen $\frac{3}{4}$ kaas

26. HOUTGEWASSEN

- M** Alleen wat wilgen, elst en essenhout geschikt voor eigen consumptie; **V** idem; **W** idem

Verkleinde reproductie van een kopergravure van het dorp Mijdrecht uit 'Nederlandsche Tafereelen', uitgegeven in 1792 naar oudere originele tekeningen.

Reproductie van een kopergravure van de 'kerk te Vinkeveen', uit 'Nederlandsche Tafereelen'.

Afbeelding van de scheepswerf 'A. van Beek'.

27. DELFSTOFFEN

- M** Alleen veengronden, waarvan jaarlijks tusschen 3 en 4 maal honderdduizend tonnen worden opgeleevert;
- V** alleen veengronden waarvan jaarlijks ongeveer tweemaal honderdduizend tonnen worden opgeleverd;
- W** idem

28. JAAROPBRENGSTEN VAN KOREN EN HOOI

- M** Koren is nog niet noemenswaardig, het hooi kan geschat worden op anderhalf millioenen ponden;
- V** ongeveer vijftig mudden haver en bij calcula 5 millioenen ponden hooi; **W** 2 millioen ponden hooi

29. WEGEN

M Mijdrecht heeft een goede gepuinde weg breed 24 voeten, 1 uur gaans lang waarmede men te Uithoorn komt, vanwaar een soortgelijke weg naar Amsterdam geleid, beide door alle tijden des jaars passabel. Voorts heeft Mijdrecht 2 wegen, een naar Waverveen en Vinkeveen en een naar Wilnis, beide ½ uur tot ¾ uur gaans, en breed 20 à 24 voeten, altoos passabel. Maar de wegen van Wilnis op Woerden en van Vinkeveen op Utrecht zijn zeer smalle zuwens, bevattende eene ligte moerachtige grond, bij zware regen de dadelijk doorweekt wordende en alsdan volstrekt inpassabel, invoegen de wegen alleen in het beste van de zomer met rijtuig gebruikt kunnen worden, en men om naar Utrecht te komen alsdan een groote omweg moet maken;

V de binnenweg door de gemeente Vinkeveen is eene vrij harde gezandde weg, ten allen tijden bruikbaar, ruim 1 uur gaans lang, 24 voeten breed, waarvan het eene eind leid naar Waverveen en het ander naar Wilnis. Een der uitwegen, die namelijk naar Amsterdam op Baanbrug 1 uur gaans lang en 16 à 18 voeten breed is thans, nadat de ingelanden daaraan grote kosten besteedt hebben ook meest altoos redelijk bruikbaar; doch de andere uitweg (de Zuwe naar Ter Aa) op Utrecht, slecht een groot half uur lang, is meest altoos onbruikbaar moerassig en dit geeft een zeer groote ongelegenheid aan de ingezetenen, die van de 12 maanden ten minste 8 buiten de gelegenheid zijn om te Utrecht (de hoofdstad dezer provincie) te komen, haperende dit aan de ingelanden van Oucoop onder de gemeente Loenen, welke een eind wegs hebben van ruim 200 roeden, dat even slegt is als de voormelde Zuwen en dat op zelve volgt, zonder het welk te maken, het verbeteren van

deze Zuwen niets kan baten, doch het welk onder allerlei nietige uitflugten geweigerd wordt te maken, waardoor ook deze Zuwen ongemaakt blijft;

W Wilnis heeft een weg naar Mijdrecht vast gepuind en gezand, breed 20 à 24 voeten. Een weg op Vinkeveen en Ter Aa. Deze weg is tot Vinkeveen gepuind en gezand, maar verder naar Ter Aa Zuw-weg, welke bij de minste regen kwalijk kan worden gepasseerd en in het wintersaizoen geheel niet. Een weg naar Woerden, welke meede Zw-weg is, even gelijk naar Ter Aa bij de winter en najaar onbruikbaar zijnde. Deze weegen 18 à 24 voet breed zijnde alle deese weegen zeer losse en moerassige grond.

Reproductie van een kopergravure van het dorp Wilnis, kijkend van oost naar west, idem uit 'Nederlandsche Tafereelen'.

30. WATERVERBINDINGEN

- M** Verscheidene vaarten dien in den Amstel en over Vinkeveen in den Vegt uitloozen, vanwaar men naar Amsterdam, Utrecht en elders kan komen, doch de bruggen en sluisen permitteeren geen doorvaart aan grooter vaartuigen dan 10 à 12 lasten, zijnde turfeiker schepen, en soortgelijke vaartuigen;
- V** naar alle kanten rondom voor vaartuigen van ten minsten 70 voeten lang, 11 voeten breed en 3 à 4 voeten diep gaande;
- W** Wilnis heeft alleen communicatie door de Amstel en de Vegt op Amsterdam en Utrecht.

Aquarel van Wilnis uit 1813 van C. Jonker, met het zicht op het westen.

31. VAARDIEPTEN

M Bij laag water kunnen de schepen niet dieper dan tot 3 à 4 voeten vloten; **V** idem; **W** idem

32. SCHUTHOOGTE

M 3 voeten; **V** idem; **W** idem

33. JAAGPADEN

M Den Amstel heeft geen jaagpad wel een goede boezemkade waarlangs vaartuigen getrokken kunnen worden; **V** geen; **W** Wilnis met haar buytenste aan de Amstel grensende, heeft aldaar slegts een gewoone polderkade, waar langs de vaartuygen door menschen getrokken worden, doch geen jaagpad.

34. OVERZETVEREN

M Slechts op een punt van Mijdrecht aan den Amstel of Dregt is een veer, te weeten aan de Vrouwenakker, alwaar een pont ligt. Voorts ligt er tusschen Mijdrecht en Uithoorn over den Amstel een burg; **V** geen; **W** alleen aan het Woerdensche Verlaat onder Wilnis een brug over den Amstel.

35. DOORWAADBARE PLAATSEN

M Den Amstel is nimmer doorwaadbaar; **V** nergens; **W** idem

36. RIVIEREN DIE IN ZEE UITMONDEN

M Den Amstel loopt in 't IJ en heeft tot schutsmeer de zeedijk bij Amsterdam; **V** idem; **W** idem

37. WAAR EB EN VLOED MERKBAAR ZIJN

M Niet; **V** idem; **W** idem

38. HOOGST BEKENDE STORMVLOEDEN

M Niet; **V** idem; **W** idem

Aquarel van het dorp Wilnis uit het jaar 1747 uit de atlas Munnucks van Cleeff.

Kerken en geloven in de negentiende eeuw in Vinkeveen [2]

door Peter van Golen

(de foto's uit dit artikel zijn afkomstig uit de collecties van Klijn-Hagoort en Vinkeveen Promotion)

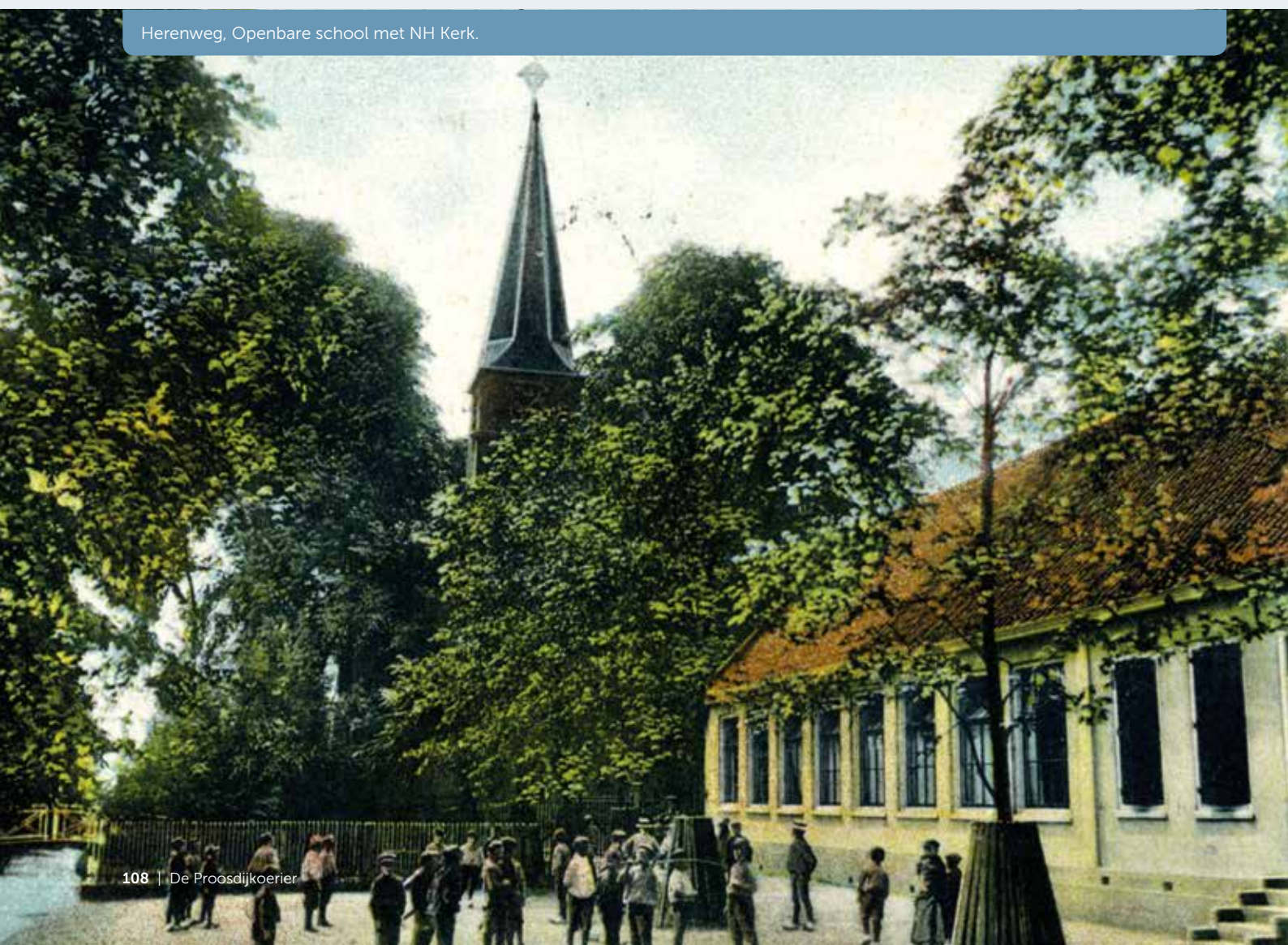
DE HERVORMDE GEMEENTE TE VINKEVEEN.

In 1815 was er één kerkgebouw in Vinkeveen, van de toenmalige Nederduitse Gereformeerde Kerk. Vanaf 1816 wordt dit kerkgenootschap als de Nederland(sch)e Hervormde Kerk aangeduid. Het kerkgebouw is bekend van de vele prentjes welke hiervan in omloop zijn. In het notulenboek van de kerkvoogdij van de Hervormde Gemeente van Vinkeveen wordt op 2 april 1827 vermeld, dat het Z.M. onze geëerbiedigde Koning heeft behaagd op voorspraak van het Provinciaal College een bedrag van f 800,- toe te voegen aan de

reservering voor de reparatie van de oude kerk. Het bedrag komt uit de Provinciale kas. Men besluit dit bedrag niet uit te geven voor reparatie omdat de kerk niet meer te herstellen is. Deskundigen van buiten de gemeente, S. van Leusden van den Uithoorn en J. de Vries uit Wilnis, hadden geconstateerd dat de kerk dermate bouwvallig is, dat instorten dreigt. Met spoed werd het Provinciaal College van de resultaten van de bouwinspectie op de hoogte gesteld. Men kreeg het advies een bestek op te sturen van de nieuwbouwplannen voor een nieuwe kerk.

Op 7 maart 1831 werd van het Provinciaal College bericht ontvangen dat het ingestuurde bestek voor de bouw van de nieuwe kerk was goedgekeurd. Inmiddels

Herenweg, Openbare school met NH Kerk.

was door Z.M. opdracht gegeven aan de verschillende bestuurslagen om een financiële bijdrage te geven aan de kerkvoogdij van Vinkeveen. Het Rijk, de Provincie en de het Provinciaal College doneren samen f 6.100,-. De gemeente Vinkeveen werd gemaand om een financiële bijdrage te leveren. Er was al enig geld gespaard om voor reparatie van de kerk aan te wenden. De kerkvoogdij ging direct aan de slag met de verkregen toestemming en nodigde aannemers uit om in te schrijven voor de bouw van de kerk. In de notulen staat dat op 31 maart 1831 de bouw voor de nieuwe kerk werd gegund aan J. de Vries te Wilnis en L. Krook en Sparenburg te Loenen. Zij hadden ingeschreven de kerk en de toren te bouwen voor f 10.200,-.

De bouw verliep voorspoedig. Op 25 mei 1831 werd de eerste steen gelegd door de Weledele Hooggeboren Heer Hendrik Croeze, ambachtsheer van Vinkeveen, geassisteerd door zijn kleinzoon Hendrik Verheul Croeze.

De laatste kerkdienst in de oude kerk werd gehouden op 27 november 1831. Als Bijbeltekst bij de uittocht uit de oude kerk werd door de predikant een tekst uit het Oude Testament gekozen: Exodus hoofdstuk vers 14: "En God zeide tot Mozes: Ik ZAL ZIJN, Die Ik ZIJN ZAL!" Drie weken later - op 18 december 1831 - werd de Nieuwe Kerk in gebruik genomen. Als Bijbeltekst bij de intocht van de nieuwe kerk koos ds. M. J. Schröder een tekst uit het boek Ezra, hoofdstuk 6 vers 16: "En de kinderen Israëls, de priesteren en Levieten, en de overige kinderen der gevangenis deden de inwijding van dit huis Gods met vreugde".

Het eerste huwelijk werd ingezegend op 23 januari 1832. Hendrik Gaveel, onderwijzer van de Openbare school en kerkvoogd van de Hervormde Gemeente, trouwde met Johanna Christina Niekirk.

Het notulenboek vermeldt een extra gift van f 100,- in de collecte, welke gehouden werd ter gelegenheid van de inwijding van de kerk, met als bestemming de aanschaf van een kaarsen kroonluchter in de kerk. De kroonluchter werd gekocht van de Westerkerk te Amsterdam. De tweede kroonluchter uit de Westerkerk van Amsterdam kon in 1833 worden aangekocht. De kroonluchters tellen in totaal zes wapenschildjes van de stad Amsterdam. De kaarsenkronen zijn nog steeds te bewonderen in de huidige Hervormde kerk te Vinkeveen.¹⁾

Nederlands Hervormde kerk te Vinkeveen.

Waarschijnlijk was in 1833 bij de bouw van de kerk geen geld over om een orgel aan te schaffen. Misschien vonden men het ook niet nodig omdat de voorzanger uitstekend zijn best deed om de gemeentezang te begeleiden. Hoe dan ook, pas in 1883 kwam er een orgel in de kerk. De eerste organist werd met algemene stemmen door notabelen en kerkvoogden benoemd. Jacobus Christiaan Paap begeleidde voortaan op het orgel de gemeentezang. De heer Paap was de eerste hoofdonderwijzer van de pas geopende school voor Christelijk Nationaal Onderwijs aan de Demmerik te Vinkeveen.²⁾

De Hervormde gemeente kon samenkomen in een nieuw kerkgebouw. Het rumoer in de landelijke kerk over de Reglementen, welke door koning Willem I de kerk werden opgelegd, leek de gemeente op plaatselijk vlak niet te deren. In 1834 werd in het Groningse Ulrum een predikant gevangen gezet omdat hij zich niet gebonden achtte aan de reglementen van de Koning. Door dit optreden van ds. Hendrik de Cock ontstaat een kerk van Afscheidenen. Dit werd de Christelijk Gereformeerde Kerk.^{A)}

^{A)} Het is niet direct zo dat het afwijken van de leer van de Nederlandse Hervormde Kerk een - in 1834 - strafbaar feit was. Dat was ook in Ulrum niet het geval. Maar toch wou de Hervormde elite, inclusief de monarch, De Cock berispen voor zijn 'ordeverstoring' en er volgde een gevangenisstraf van drie maanden.

In de notulen van de kerkenraad werd melding gemaakt dat één familie zich tot de Afgescheiden kerk rekende en in Kockengen naar de kerk ging. Er was geen sprake van onrust. Men bepaalde zelf het beleid. De landelijke kerkpolitiek ging aan Vinkeveen voorbij. Over de Zwijndrechtse Nieuwlichters werd misschien wel gesproken in de Vinkeveense kerkelijke wandelgangen, maar hun levensstijl werd niet in de vergadering van de kerkenraad aan de orde gesteld. Deze groepering wilde leven naar het voorbeeld van de eerste Christelijke gemeenschap in Jeruzalem, in het begin van de christelijke jaartelling.

Door interne spanning kwam er in 1843 een einde aan deze geloofsgemeenschap.

Er waren meerdere spanningen in de landelijke kerk, waarover theologen met elkaar in gesprek gingen.

Het verstoorde de rust in de Vinkeveense kerkelijke gemeenschap toen nog niet. Het notulenboek van de Hervormde Gemeente heeft weinig schokkende zaken te melden. Het zijn heel korte opmerkingen met de datum waarop men heeft vergaderd. Het ontstaan van de Doleantie in de eigen gemeente vormde daarop geen uitzondering.

Het is duidelijk dat de gevolgen van de denkwereld van de Verlichting aan het einde van de achttiende eeuw invloed had op de vrijzinnigheid in de landelijke Hervormde Kerk. Ook de denkbeelden van de Engelse bioloog Charles Darwin en zijn evolutietheorie drongen later door in brede lagen van de bevolking en werden beschreven in de kerkelijke pers. Leidinggevend in de kerk riepen op om de leden en vooral de jonge leden van de kerkelijke gemeenschap te vormen en toe te rusten om weerwoord te hebben tegen dit nieuwe denken. Er werden mannenverenigingen, jongelingsverenigingen en knapenverenigingen opgericht. Zo ook in Vinkeveen. Het heeft geholpen: Vinkeveen wist zijn orthodoxe karakter te bewaren.

NIEUW GEBOUW

In het jaar 1917, zo blijkt uit het notulenboek van de kerkvoogdij, doet de kerkenraad een verzoek om de mogelijkheid te bezien voor de bouw van een nieuwe, houten kerk. De kerkvoogdij voelde hier niets voor en had ook het geld er niet voor.

Donderdag 14 juni 1928 brak er een zwaar onweer los boven Vinkeveen. De toren van de Hervormde kerk werd door de bliksem getroffen. De kerkvoogdij koos (toch) weer voor reparatie. Waarschijnlijk was een omgevallen stoof met een vuurkooltje oorzaak van een kleine brand in de kerk in 1929. De kerkvoogdij aarzelde. Er werd een gemeenteavond bijeengeroepen op 3 de-

ember 1929, waarop met grote meerderheid door de lidmaten werd besloten de oude kerk te slopen en een nieuwe kerk te bouwen.

Op 12 mei 1931 werd de nieuwe kerk ingewijd en in gebruik genomen. De oude pastorie werd van de buitenmuren ontdaan en in de stijl van de kerk met een nieuwe architectuur weer opgebouwd. Het interieur van de pastorie bleef oud en onveranderd.

DE GEREFORMEERDE KERK TE VINKEVEEN

De kerkelijke situatie veranderde in Vinkeveen in het laatste kwart van de negentiende eeuw. Er ontstonden grote meningsverschillen tussen vrijzinnige en rechtzinnige theologen over de aanstelling van aanstaande predikanten. De zaak escaleerde in Amsterdam bij het aanstellen van een predikant.

Een van de meest invloedrijke theologen in die tijd was dr. Abraham Kuyper. Het conflict tussen orthodoxe rechtzinnigen en de vrijzinnigen liep zo hoog op dat dr. A. Kuyper openlijk zijn vertrouwen in de leiding van de Hervormde Kerk opzegde.

In Amsterdam werd een vergadering georganiseerd waar ca. 250 kerkenraadsleden aanwezig waren om met elkaar te overleggen.

Deze bijeenkomst had grote gevolgen. Men betreurde het dictatoriale gedrag van de Synode van de Hervormde Kerk die weigerde om vrijzinnige teksten uit de benoemingsbrief van aanstaande predikanten te verwijderen. Men noemden zichzelf "dolerenden" wat de betekenis heeft van "klagenden".

In Vinkeveen was het rumoer in de landelijke kerk niet voorbijgegaan. Het ongenoegen viel samen met de onvrede over de situatie op de scholen.

In Baambrugge was een kleine geloofsgemeenschap ontstaan van Afgescheidenen, rondom boerderij Postwyck, aan de Rijksstraatweg te Baambrugge.³⁾

Een aantal Vinkeveners bezocht deze gemeenschap regelmatig, niet zo zeer uit onvrede met het beleid van de eigen kerkenraad, als wel om het beleid van de landelijke kerk. De hervormde predikant van Mijdrecht, ds. J.J. Westerbeek van Eerten was een medestander van dr. Abraham Kuyper en kennelijk ook op de protestvergadering geweest. Een aantal klagende Vinkeveners kwam bijeen en ds. J.J. Westerbeek van Eerten was aanwezig om tekst en uitleg te geven. Het was het begin van de Doleantie in Vinkeveen. Op 17 juni 1892 werd in de vergadering van de raad van de dolerende kerk van Vinkeveen officieel de naam Gereformeerde Kerk te Vinkeveen vastgesteld.⁴⁾

Gereformeerde kerk te Vinkeveen, aan de Herenweg.

Na enige tijd in noodonderkomens gekerkt te hebben wist men in 1893 land aan te kopen aan de Herenweg en een houten kerk te bouwen. De houten kerk heeft niet lang als kerk de Gereformeerden in Vinkeveen en Waverveen gediend.

Op een vergadering van de leden van de Gereformeerde Kerk op 3 december 1919 werden er voorstellen ingediend om hetzij de kerk te repareren dan wel een nieuwe kerk te bouwen. De houten kerk raakte in verval en werd te klein. Wegens geldgebrek besloot men een oppervlakkige reparatie uit te voeren en door te sparen voor een nieuw gebouw. Toch duurde het nog tot 28 januari 1926 voor tot aanbesteding van de bouw van een nieuwe kerk kon worden overgegaan.

Het grootste probleem, na het geld, was de locatie. Na enkele mislukte opties op grond, kwam bijna direct naast de houten kerk een perceel grond te koop. Notaris Van der Heijden te Mijdrecht bemiddelde tussen de Bouwcommissie en de familie Groen in 't Woud. De aankoop kwam rond en er kon worden gebouwd. De eerste steen werd gelegd door ouderling G.O. Verrips, één van de voormannen van de Doleantie. De oude pastorie en de kerk werden verkocht aan de heer Sander Bison, het hoofd van de Christelijke School.⁵⁾

In het notulenboek van de Hervormde Kerk werd met geen woord over de Doleantie geschreven. In het lidmatenboek werd achter de naam van de uitgeschreven lidmaat een duidelijk "dol" vermeld.

De Doleantie en de daaruit ontstane Gereformeerde Kerk in 1892 verbrak de rust in de gemeenschap. Familiebanden werden verbroken en het duurde enkele generaties voor er heling van relaties tot stand kwam. Er werden Hervormde en Gereformeerde koren opgericht. De scheiding van de kerkelijke gemeenschappen had natuurlijk ook maatschappelijke gevolgen. Abraham Kuyper was naast theoloog ook politicus en voorman van de (door hem opgerichte) Anti Revolutionaire Partij. In het gedenkboekje, uitgegeven ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van het kerkgebouw, schreef ds. G.J. Sybesma over de goede en collegiale verhoudingen tussen de predikant van de Hervormde Gemeente en de pastoor van de R.K. Kerk. Belangrijk was dat ondanks de verschillen, beide gemeenschappen bestuurders leverden voor de Christelijke Nationale Schoolvereniging, weliswaar volgens een strikte verhouding, maar toch positief. ■

Gebruikte bronnen:

- 1) 'De Westerkerk', B. Buitelaar.
- 2) 'Rondom de Vinkeveense kansel'. Bijdrage Piet Koster: Kijken met de rug naar de toekomst.
- 3) 'Zo'n andere tijd'. Stijnje Boerdam. En 'De Afscheiding van 1834, deel 4.' Dr. C. Smits.
- 4) 'Notulenboek van de Gereformeerde Kerk van Vinkeveen en Waverveen'.
- 5) 'Gedenkboekje 50 jaar kerkgebouw Gereformeerde Kerk te Vinkeveen'.

Een onderzoeker vertelt

door Joop Frankenhuizen

Bij geschiedschrijving is het zaak bronnen te vinden, waaruit die geschiedenis kan worden opgetekend. Veel bronnen zijn te vinden in archiefbewaarplaatsen. Zo bewaart het rijksarchief in Utrecht een groot aantal oorkonden uit de middeleeuwen. In die oorkonden zijn allerlei afspraken vastgelegd, zoals het schenken, verpachten of in leen geven van grond. Het vastleggen was vooral belangrijk omdat er aan grondtransacties allerlei rechten waren verbonden en veel van die rechten betekenden inkomsten. Misschien is het zinvol die oorkonden eens wat nader te bekijken of er iets interessants over de Rondeveense dorpen in de vroege middeleeuwen te melden valt.

Het Sticht van Utrecht, bron www.historici.nl/resources/oorkondenboek-van-het-sticht-utrecht-tot-1301.

IN HET LATIJN

Maar helaas, veel oorkonden zijn in het Latijn of in oud Nederlands en dan ook nog eens in een letterschrift dat heden ten dage niet meer gangbaar is. Gelukkig zijn die oorkonden deels vertaald en in boekvorm uitgegeven. Zo begint in 1895 dr. S. Muller aan het oorkondenboek van het Sticht. Samen met dr. G. Brom heeft hij 2971 regesten (korte beschrijvingen van Stichtse oorkonden) verzameld waaraan hij er in 1912 nog 90 aan toevoegde. Er werd dan gekozen voor de best leesbare tekst, soms voor de oudste. Stond er in de ene tekst iets wat in de andere tekst in hetzelfde document ontbrak, dan werd er een noot toegevoegd. Wanneer uit vroegere onderzoeken de tekst als onecht is

aangemerkt, dan werd die overgenomen. Zonder bewijs, maar met verwijzing. Verdachte oorkonden werden van opmerkingen voorzien.

ENKELE VOORBEELDEN

Deel I van het oorkondenboek van het Sticht vermeldt 532 oorkonden geschreven tussen de jaren 695 en 726 en loopt tot 1197. Achter in het boek zit een op alfabet gesorteerde index met persoonsnamen en plaatsnamen. De vermelde oorkonden tonen (deels?) de Latijnse tekst met onder aan de pagina een summier vertaling door de schrijvers. Zo zou volgens oorkonde 38 bisschop Willibrord in het jaar 726 al zijn bezittingen aan het door hem bestuurde klooster te Echternach hebben geschonken. De echtheid van deze oorkonde wordt echter betwijfeld. Het waarom is niet vermeld. In oorkonde 40 uit 754 bevestigt koning Pippijn de St. Maartenskerk (de Domkerk?) te Utrecht in het bezit van de immuniteit voor al hare goederen. De schrijver plaatst de kerk in de wijk Trecht, maar vertelt niet waar dat is. In oorkonde 43 uit 753 (verdacht) bevestigt koning Pippijn de St. Maartenskerk in de wijk Trecht in het bezit van de tiend (het recht op een tiende deel van de opbrengst). De Latijnse tekst spreekt nu echter over Traiecto super fluvium Reno. In oorkonde 45 uit 769 bevestigt Karel de Grote die tiend, maar nu staat er Traiecto super fluvium Hreni. In oorkonde 48 uit 777 staat dat Koning Karel aan de St. Maartenskerk de villa Leusden (Lisiduna) en vier bossen aan de Eem schenkt (basilicam sancti Martini, que est constructa Traiecto Veteri subtus Dorestado). Is de Martinikerk nu in ene gebouwd onder Dorestado?

DEZELFDE PLAATSNAAM

Oorkonde 49 vermeldt een lijst met goederen en horigen van de St. Maartenskerk tussen 777 en 866. Hier is sprake van Uilishem met VII mansa (zeven hoeven, elk groot 14 ha). In die oorkonde wordt door Muller het latijnse Dorestado vertaald door Duurstede en Uilishem door Wilnis, zonder een bron te noemen. De vraag rijst dan: Zijn dat woonplaatsen in Nederland of ergens anders? In Frankrijk bijvoorbeeld. Andere Latijnse plaatsnamen zijn in de noten aangegeven als onbekend. Weer andere zijn vertaald in het Nederlands. Een groot aantal stukken brengt Traiectum in verband met Utrecht en de Maartenskerk daar (Ecclesiam sancti Martini que est constructa in loco Treht.). Zo wordt oorkonde 135 uit 975 door de schrijver vertaald met: Keizer Otto II begiftigt de Utrechtse kerk. De vraag is dan: Wordt met sanctum Martinum Traiectumsenque ecclesiam de kerk in Utrecht bedoeld of ligt Traiectum misschien in een ander land? Kortom veel onduidelijkheid.

HERSCHREVEN OORKONDEN

Het Utrechts Archief noemt Wilnis Uilishem en verwijst daarbij naar een publicatie uit 1892 door S. Muller Fz. Die publicatie gaat over het Utrechtse liber donationum dat volgens deze schrijver "het oudste carticularium (register waarin akten en oorkonden) van het Sticht" zou bevatten. Dat Utrechtse carticularium is volgens historicus Albert Delahaye echter een in de 13e eeuw herschreven versie van het carticularium van Egmond waarin Utrechtse kannuniken de bezittingen van de St. Martinuskerk in Tournehem (Frans Vlaanderen) hebben toegerekend aan de St. Maartenskerk te Utrecht. Dit kwam omdat Utrecht, door de Romeinen Albiobola genoemd, in de 10e eeuw gelatiniseerd werd en toen de naam Traiectum kreeg. Maar dit was eeuwen terug de Latijnse naam van de plaats Tournehem in Noord Frankrijk. Die kanunniken hadden dat niet door of wilden dat om politieke redenen niet weten. Immers, het ging over bezit en daaraan verbonden rechten. Ergo, de bisschoppelijke bezitslijsten hadden betrekking op het Franse Traiectum en niet op het Utrechtse Traiectum.

DE RONDEVEENSE DORPEN

De vraag, die ik bij het doorlezen van dit alles had was steeds: Hoe betrouwbaar zijn nu die oorkonden? Midreht zou Mijdrecht zijn. Uilishem zou volgens de vertaalde oorkonde 49 uit 777 Wilnis zijn. Maar waarom is Uilishem dan niet genoemd in de oorkonde van bisschop Koenraad uit 1085. In die oorkonde, die

Oorkonde uit 1375; zegel Utrecht uit 1544.

overigens pas een eeuw later zou zijn geschreven, is sprake van 'Veertighoeven' (quadraginta houvas, terram palustrem in Midreth). Was Uilishem met XII mansa (zeven hoeven) dan in bezit van een andere bisschop? Conclusie: Uilishem ligt niet in Nederland en is niet Wilnis.

Hoe zit het dan met die andere vertaalde plaatsnamen en de gebieden waarin ze gelegen zouden zijn? Waarom die vraag? Omdat er regelmatig twijfels zijn over de vertalingen. Vinkeveen is in de index van de eerste oorkondenboeken nergens genoemd. Maar in oorkondenboek deel 1 op blz. 333 lezen we in de vertaalde Latijnse tekst: "In 1138 vergunt bisschop Andreas zijne getrouwen die aan de Aa wonen eene kerk te bouwen om daarin met goedkeuring van de proost van Oudmunster godsdienstoefening te houden, terwijl ook de bewoners van het nieuwe land, dat Denemarc genoemd wordt, daar hun parochiekerk zullen hebben." In de Latijnse tekst staat: "incole nove terre quae vocatur Denemarc". Waar ligt dat nove terre Denemarc dan? Is dat Demmerik in Vinkeveen?

Mijn bezoeken aan de archieven en het bekijken van oorkondeboeken en andere oude geschriften hebben mij wel aan het denken gezet. Zijn de gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens de regimes van Egyptische farao's en Romeinse keizers en hun vele oorlogen destijds allemaal correct opgeschreven en in de eeuwen daarna ook correct vertaald door naamloze schrijvers, die geprobeerd hebben te beschrijven wat de oorspronkelijke schrijver in zijn tijd en in zijn taal bedoeld zou hebben. En toenemend aantal historici concludeert, vooral over de prehistorie, een subjectieve en discutabele weergave van de geschiedenis. Het is dus oppassen geblazen met geschiedschrijving, want geschiedenis kan ook betekenen: Zo zou het geweest kunnen zijn. ■

Interview met Bep van Diemen-Zaal en Corrie Fontijn-van Diemen

door Bob Bouwhuis

In september viert buurtvereniging Ons Streven haar vijftigjarig bestaan. En dat bracht mij op het idee om eens te duiken in de geschiedenis van de buurtvereniging. Wat heeft deze vereniging betekend voor de Amstelhoek en waar was het succes aan te danken?

Links Corrie Fontijn rechts Bep Zaal, de vertelsters voor de kerk van de Amstelhoek.

Eerst iets over de twee personen die ik benaderd heb. Bep is de dochter van Cor Zaal-Kelder en Corrie Fontijn is een oudgediende die al vijftig jaar actief is in de buurtvereniging.

Bep vertelt dat Trien Woerde en haar moeder de beide initiatiefnemers zijn van de buurtvereniging.

Dat gebeurde op een zondag in augustus/september 1965. In gezelschap van een paar burens bedacht Trien Woerde dat het goed zou zijn om een buurtvereniging op te richten, die voor en door de buurtbewoners wettelijk activiteiten zou gaan opzetten. Dat idee broeide al een tijd en kwam mede doordat er voor kinderen, jongeren en ouderen weinig te doen was, terwijl er altijd veel belangstelling was voor de spelletjesdagen die op Koninginnedagen gehouden werden op de open speelvelden achter de De Bruinlaan.

Bep vertelde dat dat paste in de geest van de tijd. De negen kinderen die Cor Zaal had grootgebracht waren grotendeels het huis uit en dus was er ruimte voor nieuwe bezigheden. Daarnaast kwam er ook meer vrije tijd voor de bewoners van de Amstelhoek om voor zichzelf maar ook voor de kinderen en de jongeren vertier en activiteiten te organiseren. Daarbij moeten we bedenken dat het gemiddelde gezin in de jaren '60 aanzienlijk groter was dan nu.

START

Trien en Cor hadden een week na het initiatief al een folder gemaakt voor een kaartavond en zij hadden deze folder verspreid in de brievenbussen van de bewoners. Het was tenslotte het begin van het seizoen dus het moment om meteen maar de daad bij het woord te voegen. Er was geen verenigingsgebouw, maar dat leek de dames geen bezwaar. In de timmerwerkplaats van de man van Trien, Ben, werd ruimte vrij gemaakt voor de tafels en de stoelen. Die werkplaats stond toen nog in de Engellaan.

Iedereen die mee wilde doen moest lid worden en praktisch alle bewoners van de Amstelhoek meldden zich aan als lid. Men betaalde f 0,25 per week per gezin.

Daarmee werden ook activiteiten voor de kinderen mogelijk. Hiervoor werd een aparte werkgroep opgericht. Op die manier kwam de vereniging aan geld en

De oprichters: links Cor Zaal en rechts Trien Woerde.

kon er ook zonder subsidie van de gemeente gestart worden. Dat is nog tot op de dag van vandaag het geval. Na een paar maanden verhuisde men al van de werkplaats naar het kerkgebouw Het Trefpunt in de Kerklaan. De activiteiten werden uitgebreid met bingoavonden, een woensdagmiddaginstuif en een jaarlijkse feestavond.

GEBITSVERLIES

Op het eerste buurtfeest waren bijna alle buurtbewoners aanwezig en het werd een vrolijke boel. Corrie vertelt dat een van de gasten wat teveel had gedronken en moest overgeven. Daarbij verloor hij beide gebitten, die vervolgens verdwenen via een korte rioolleiding in de naburige beerput. Daar werd de andere dag wel zijn bovengebitt uitgevist, maar niet zijn ondergebit. Dat was pech, maar het leven ging gewoon verder...

Na een jaar werd ook het kerkgebouw te klein. De gemeente stelde op de huidige plek van het buurthuis een stuk grond ter beschikking voor het symbolische bedrag van f 1,- per jaar. Daar werd door de buurtvereniging een keet neergezet, afkomstig van een bedrijf dat failliet was gegaan. De keet werd voor een schappelijke prijs verkregen.

De eerste jaarvergadering is daar gehouden en op dat moment werd de werkgroep jeugd uitgebreid met de werkgroep schoonmaak.

Het gebouw werd in het begin door Trien en Cor schoongemaakt. Die taak werd echter te zwaar. Daarop werden er vier groepjes van drie personen benoemd om de schoonmaak over te nemen. Deze groepen bestaan nog steeds.

Het voormalige gebouw.

Men besloot ook om het gebouw beschikbaar te stellen voor bruiloften en partijen. Men moest wel zelf eigen drank meenemen. Het bier kon gekoeld worden bij de melkboer om de hoek. Nu kon het onderhoud aan de keet bekostigd worden. De buurtvereniging werd een echt bedrijf dat meer professioneel gerund moest worden. Het was met name Trien, die met strakke hand de leiding voerde.

Bep vertelt dat zij een dagboek bijhield van wat er wekelijks/dagelijks gebeurde. Als iemand zich niet aan de regels hield, kwam er snel een gesprek waarin de notities uit het dagboek op tafel kwamen. Zo kon het bestuur haar verantwoordelijkheid nemen voor de verdere ontwikkeling van de buurtvereniging zonder dat onopgeloste knelpunten bleven bestaan.

'ONS STREVEN'

Daarnaast kwam er een penningmeester in het bestuur: Henk Plooi, die jarenlang de hand stevig op de knip hield. Dit stelde het bestuur in staat om een paar jaar later een extra stuk aan de keet vast te bouwen. We zitten inmiddels in de jaren zeventig.

'Ons Streven' heette de vereniging en het streven was activiteiten voor kinderen, jongeren en ouderen.

Men ging omzien naar een nieuwe accommodatie. Het succes van de buurtvereniging bleef groeien. Dit had ook te maken met de neutrale positie van de vereniging. De leden (allen bewoners van de Amstelhoek) bepaalden het beleid en benoemden het bestuur. Dat doorbrak de scheiding van kerkelijke gezindten, die veelal tot in de jaren zestig bepaalden wie van wat lid moest zijn. Trien's gedachtegoed was dat iedereen gelijk was, ongeacht geloof of afkomst.

NIEUW GEBOUW

Eind jaren zeventig was het zover, er was geld. Henk Plooi (de penningmeester) stelde een renteloos krediet ter beschikking. Een andere buurtbewoner, Harry Röling (architect), tekende een ontwerp en een nieuw gebouw van steen werd een feit. De droom van Trien en Cor kwam uit.

De uitvoering van de bouw werd gedaan door vrijwilligers onder supervisie van de timmerman Martin van der Jagt en Harry Röling. De palen werden geheild door de firma Busker. Alles tegen geringe vergoeding. De bouw startte in de zomer van 1980 en was aan het eind van de zomer klaar. Cor Zaal heeft de eerste steen gelegd en Marijke Verhoek heeft het laatste latje getimmerd. Trien heeft het niet meer mee kunnen maken zij was in 1971 overleden.

Het hedendaagse gebouw Ons Streven.

De opening bij de start van het nieuwe seizoen 1980/1981 werd verricht door burgemeester Haitzma. Elly van Diemen reikte de burgemeester de sleutel aan op een kussen.

Er was ruimte voor nieuwe activiteiten: een jaarlijkse fietstocht, een sjoelclub werd opgericht, en jaarlijks werd carnaval gevierd. Er werd hard gewerkt om de wekelijkse klaverjasprijzen en de maandelijkse bing-oprijzen bij elkaar te scharrelen. Rigona Verhoek was telkens weer in staat om bij de middenstanders van alles los te krijgen.

Voor de oudere jeugd kwamen er disco- en knutselavonden. De jaarlijkse activiteiten werden uitgebreid met een Sinterklaasintocht voor de kinderen, zeevissen en bij gelegenheid trad men aan als handbal- of voetbalploeg.

Natuurlijk verliep niet alles vlekkeloos. Er waren wel eens wat bestuursperikelen, bijvoorbeeld als rond carnaval Rigona tijdens de vergadering een mal hoedje opzette. De voorzitter werd hier boos om en legde meteen zijn taak als voorzitter neer. De volgende vergadering was de voorzitter overigens wel gewoon weer in functie...

De buurtvereniging heeft nog steeds een belangrijke plaats in de Amstelhoek. Het vijftigjarig bestaan zal met veel feestvreugde gevierd worden. Maar ook Ons Streven heeft last van de nieuwe tijd. De vaste leden worden steeds ouder en er komen niet genoeg jongere leden die het roer overnemen. Het bestuur heeft moeite om nieuwe leden te vinden. De toekomst zal uitwijzen of de buurtvereniging bestaansrecht heeft, maar of het zo zal blijven als de vijftig jaar achter ons dat is de grote vraag.

Een halve eeuw Ons Streven: een mijlpaal in maatschappelijke betrokkenheid. ■

Verenigings

Ledenvergadering

Aan de Leden van de Historische Vereniging "De Proosdijlanden". Hierbij wordt u uitgenodigd voor een ledenvergadering, die zal worden gehouden op

Donderdag 19 november 2015
in het Verenigingsgebouw de Schakel,
Dorpsstraat 20 te Wilnis
Aanvang 20.00 uur

Agenda

1. Opening door de heer J. Meulstee, voorzitter.
2. Verslag van de ledenvergadering van april 2015.
Dit verslag is in te zien via onze website
3. a. Bespreking beleid.
b. Verslag van activiteiten.
c. Voorstellen activiteiten 2016.
De diverse stukken zijn eveneens in te zien via onze website, deelpagina 'bestuur'.
4. Bestuursverkiezing.
Aftreden en herkiesbaar zijn mevrouw Marie-José van Bunningen en de heren Co Oudshoorn en Hans van Zwieten.
5. Bespreking en vaststellen van de begroting 2016.
Aanpassing van het in rekening brengen van de kosten van bezorging Proosdijkoerier buiten de gemeente De Ronde Venen
De financiële stukken leggen wij ter vergadering ter inzage.
Mocht u vooraf inzage willen in de begroting voor 2016 dan kunt u contact opnemen met onze penningmeester, dhr. J. van Breukelen.
6. Rondvraag en sluiting.

PAUZE

Na de pauze verzorgt de heer Henk Butink een audiovisuele presentatie getiteld: Het Sinterklaasfeest door de eeuwen heen

Het Sinterklaasfeest door de eeuwen heen

Henk vertelt: *"Zo'n tien jaar geleden heeft de heer Fritz Booij van de Stichting Nationaal Sint Nicolaas Comité bij onze vereniging een dia-lezing gegeven over dit onderwerp. Ik werd erg geboeid door zijn lezing en gebruikte twee jaar geleden de aangeschafte boeken en mijn notities bij het voorbereiden van mijn presentatie. Zelf heb ik de rol van Sinterklaas vele jaren vervuld bij een basisschool Veenzijde en vluchtelingenwerk, dus... ik heb alles met die man. De presentatie heb ik al meerdere keren gegeven en het is mij een groot genoegen om te mogen optreden voor mijn medeleden van onze vereniging."*

In een boeiende presentatie, met (video)beeld en geluid, wordt duidelijk hoe het feest hier is gekomen en hoe het zich verder heeft ontwikkeld.

We gaan terug naar de bron, naar Myra in Turkije (nu Demre), waar Nicolaas bisschop was en naar Bari in Apulië waar hij sinds 1087 begraven ligt. Aan de hand van muurschilderingen van Jan Dunselman in de Nicolaaskerk te Amsterdam (met de koepel bij het Centraal Station) horen we de bijzondere verhalen over de heilige. Opmerking: wist u dat Dunselman de kruiswegstaties in de r.-k. kerk van Abcoude ook heeft geschilderd?

Duidelijk wordt ook waarom Nederland en Rusland heftig protesteerden toen er gedoe ontstond rond het beeld op het stadsplein van Demre.

We zien hoe het feest de wereld over is gegaan. Amsterdam mag gezien worden als bakermat en vormgever van het feest in Nederland. De stad had in de late middeleeuwen al veel internationale contacten door de scheepvaart. De buitenlandse schepelingen brachten het feest mee, mede omdat Nicolaas hun beschermheilige was; we horen waarom. Bijzonder is ook dat de stad ten minste vier Nicolaaskerken heeft. Het hoekpand Dam 2 komt in beeld om zijn 400 jarige band met Nicolaas. Een eeuw geleden verdween het beeld van de gevel. Het werd in Hoom nota bene 'gebruikt' als beeld van Bonifatius (die van Dokkum), het kan verkeren. Maar het beeld is nu terug op Dam 2 en hoe!?

Bij ons werd het een 'hardnekkig' volksfeest dat de aanval van de Reformatie, de Verlichting en zijn achterneef Santa Claus heeft doorstaan. We zien de subtiele verschillen tussen twee schilderijen die Jan Steen van het Sinterklaasfeest heeft geschilderd. Het meisje heeft een ander cadeautje van de Sint gekregen. Andere oude schilderijen laten ook gebruiken zien die we nu nog kennen.

Eeuwenlang was de Sint alleen, maar later kreeg hij helpers. Pas midden 19e eeuw geeft de Amsterdamse schoolmeester Jan Schenkman hem een helper/knecht. Met zijn prentenboek legt hij de basis van het Sinterklaasfeest

"Dam 2, Amsterdam - Gevelsteen van Sinter Claes." Tijdens de presentatie wordt duidelijk waarom er drie jongens in een kuip zijn afgebeeld en er een krans hangt.

Verenigingsnieuws

Boven: "Sint Nicolaasfeest Jan Steen", 1665-1668
Rijksmuseum Amsterdam.

Onder: De allereerste afbeelding van een zwarte knecht: "Sint Nikolaas en zijn Knecht", Jan Schenkman ca. 1845.
Dit is de allereerste afbeelding van de zwarte knecht van Sinterklaas. Vanuit de huidige discussie over Zwarte Piet gezien, is het opvallend dat Schenkman de zwarte knecht een eervolle vertrouwensrol heeft toebedeeld; hij draagt de geldkist".

zoals wij het kennen. Het Sinterklaasjournaal stuurt min of meer de vernieuwingen van ons volksfeest.

Enkele cabaretiers komen aan het woord en er is een korte quiz over de herkomst van de melodieën van enkele sinterklaasliedjes.

Wist u trouwens dat ze in de buurlanden Sint ook kennen maar Zwarte Piet helemaal niet? Aan het slot komt een opmerkelijke lokale historische gebeurtenis in beeld.

Mastreechter Staar

Onze nieuwjaarsreceptie van 2015 hebben wij gehouden in het Rijksmonument Johannes de Doper op de grens van Mijdrecht en Wilnis. Wij hebben daaraan met de "Stichting Instandhouding Johannes de Doper" goede contacten overgehouden.

Zij organiseren nu samen met de "Stichting Cultura De Ronde Venen" een uniek concert op vrijdag 18 december 2015 om 20:00 uur, met medewerking van het honderd zangers tellende koor van de Koninklijke Zangvereniging Mastreechter Staar uit Maastricht. Onze leden kunnen via onze vereniging tegen een gereduceerde prijs entreebewijzen verkrijgen. Op het programma staan klassieke-, Slavische- en kerstliederen. In de donkere dagen voor Kerst wordt het geheel ondersteund door de prachtige uitstraling van de Neo-Gotische Kerk.

22,50 per plaatsbewijs. De normale prijs bedraagt € 25,- per plaatsbewijs.

U kunt uw bestelling doen door een mail te sturen aan: publicaties@proosdijlanden.nl of door per post uw gegevens aan te leveren via het bij deze Proosdijkoerier meegeleverde inschrijfformulier aan H.V. De Proosdijlanden, Postbus 65, 3648 ZH te Wilnis.

Het verschuldigde bedrag wordt half november van uw rekening afgeschreven en de plaatsbewijzen krijgt u dan begin december per post toegestuurd.

De Ronde Venen 700 jaar bestuurd door proosten

“Een geschiedenisverhaal over de mens achter de proosten van St. Jan”.

Boekpresentatie: maandag 9 november in de Janskerk te Mijdrecht.

Aanvang 20.00 uur.

Wij nodigen u van harte uit om de presentatie bij te wonen van het door Fred de Wit samengestelde boekje over de bestuursgeschiedenis van de Proosdijlanden.

In de voor hem zo kenmerkende en voor de lezer begrijpelijke bewoordingen vertelt Fred de Wit, de nestor van onze vereniging, over de ontstaansgeschiedenis van onze regio. Het verhaal is gericht op de proosten, die vanuit Mijdrecht gedurende 700 jaar in de Proosdijlanden de leiding hadden.

De geschiedenis verhaalt over de mens achter de proosten in de periode van de jaren 1085 tot 1795. De katholieke proosten, die met oog voor de problemen van de bevolking, maar wel vaak op afstand, het gebied bestuurden en later de protestantse proosten, die een meer regenteske manier van leiding geven hadden. Deze bestuurders gaven leiding aan de ontginningen van het gebied rond het huidige Mijdrecht en Wilnis.

Fred beschrijft hierbij talloze herkenbare plekken en gaat bijvoorbeeld in op de verschillende, soms (ook) eigenlijk foutieve straatnamen, die herinneren aan de proosten.

Tijdens zijn onderzoek heeft Fred de Wit vele uren doorgebracht in de diverse archieven, die historisch bronnenmateriaal over onze regio hebben. Aangevuld met een reeks prachtige en op de tekst toegepaste illustraties, is hij er in geslaagd een lezenswaardig geheel te produceren, dat de lezer met veel plezier zal doornemen.

Als een soort kerstgeschenk ontvangen alle leden van onze vereniging deze uitgave (winkelwaarde €9,95) als extra bijlage bij het decembernummer van onze Proosdijkoerier. Voorwaar iets om naar uit te kijken.

Verenigingsnieuws

Filmbeelden van Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen

Op donderdagmiddag 15 oktober bent u van harte welkom om een dvd-presentatie bij te wonen in Bowlingcentrum Mijdrecht, aan de Ontspanningsweg 1a (Gebouw Het Veenweidebad) te Mijdrecht.

In samenwerking met de Rabobank organiseert onze historische vereniging een filmmiddag, waarop wij beelden vertonen van de dorpen Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen uit vervlogen tijden. Met zijn Multimediaservice heeft Arie Nootboom nog meer unieke en nooit eerder vertoonde beelden van onze dorpen verzameld. Beelden die dus ook niet op de in 2014 uitgekomen dvd-serie gepubliceerd zijn.

De zaal is open om 14.00 uur en de eerste filmbeelden vertonen we vanaf 14.30 uur. De middag is rond 17.00 uur weer afgelopen. Alle leden van de historische vereniging zijn van harte welkom. U komt toch ook?

N.B. Het oorspronkelijke plan voor een oudejaarsborrel in december in plaats van onze nieuwjaarsreceptie in januari komt te vervallen vanwege de beide eerder genoemde activiteiten op 15 oktober en 9 november, waarvoor we onze leden van harte uitnodigen om daarbij aanwezig te zijn. We gebruiken de nieuwjaarsreceptie van de gemeente om aldaar aanwezige leden de hand te schudden.

'Oud Mijdrecht' Winkelgebied Bozenhoven nabij de Hema zoals het ooit was.... (Collectie Gille).

De Proosdijlanden, een bruisende vereniging.

In deze Proosdijkoerier leest u over onze regionale geschiedenis, maar ook bent u deelgenoot van de vele activiteiten die onze vereniging organiseert. Dankzij onze enthousiaste vrijwilligers kunt u de komende maanden zelf getuige zijn van verschillende interessante evenementen:

- 15 oktober** unieke historische filmbeelden over Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen;
- 9 november** de presentatie van het boek: De Ronde Venen, 700 jaar bestuurd door proosten en
- 19 november** onze algemene vergadering met aansluitende de lezing over Sinterklaas.

Met plezier kijken we terug op de afgelopen maanden. Tijdens de jaarmarkten van Mijdrecht en Vinkeveen zijn weer diverse personen lid geworden van onze vereniging (zie ook achterin deze Proosdijkoerier), maar ook waren verschillende bezoekers enthousiast om deel te nemen aan onze fotowedstrijd. Elke keer is het gezellig bij de kraam als de beelden van vroeger bekeken en besproken worden.

Publicaties

Na het indrukwekkende boek over de geschiedenis van Vinkeveen (2012), de speciale editie over het rooms katholieke onderwijs (2013) en de dvd-box (2014) volgt binnenkort een nieuwe uitgave over de ontstaansgeschiedenis van de Proosdijlanden. Leden van onze vereniging ontvangen dit prachtige boekje (winkelverkoopprijs €9,95) als gratis bijlage bij het decembernummer. Hierbij is een woord van dank op zijn plaats aan al onze sponsors, die deze uitgaven mede mogelijk maken.

Het boekje over de Proostengeschiedenis is mogelijk door bijdragen van:

Rabo Dichtbifonds - SC Johnson Europlant - ABN Amro -
Stichting Ronde Venen fonds - J. van Walraven Holding - John den Hollander -
Het Rechthuis; eten en drinken - Jachthaven Oldenburger -
Decibel hoortoestellen

En onze Proosdijkoerier mede door:

Makelaardij Van der Helm - Architect H. v.d. Laan - Van der Wilt verwarming -
Hassing Riolservice - Scheenaart bestrating - De Zwart dranken en
delicatessen - Van Dort en partners, accountancy - Drukkerij Avanti -
Autoservice Hoogendoorn - Van Asselen Verf en Wand - Rabobank Rijn en
Veenstroom

Rabodirecteur Ronald Meijer en Proosdijlandens vicevoorzitter Co Oudshoorn bekrachtigen de nieuwe sponsorovereenkomst.

AGENDA VAN/OVER VINKEVEEN

Tevens kijken we uit naar de in november uit te komen tweede editie van de Vinkeveenagenda, met opnieuw diverse anekdotische verhaaltjes over de geschiedenis van ons plassendorp. Voorwaar weer een collector's item. Bij deze laatste uitgave zijn we als vereniging zijdelings betrokken.

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden', geregistreerd onder ISSN 1388-7165.

Redactieadres

Dhr. Jaap Meulstee
Adres: Conincksmeer 5, 3645 WG Vinkeveen
E-mail: meuls63@planet.nl

Tekstredactie

Dhr. Jan Rouwenhorst

Vormgeving

Peploen
Website: www.peploen.nl

Drukwerk

Drukkerij Avanti Wilnis
Website: www.drukkerijavanti.nl

Voorzitter

Dhr. Jaap Meulstee
E-mail: meuls63@planet.nl

Secretaris

Mw. Geertje Oerlemans
Adres: Burgemeester de Voogtlaan 41, 3648 XD Wilnis
Telefoon 0297 - 256660
E-mail: geertje.oerlemans@ziggo.nl

Penningmeester

Dhr. Jan van Breukelen
E-mail: jm.vanbreukelen@xs4all.nl

PR en documentatie

Dhr. Co Oudshoorn
E-mail: co.oudshoorn@planet.nl

Algemeen adjunct

Dhr. Hans van Zwieten
E-mail: ha911@live.nl

Monumenten, archeologie

Vacature

Excursies en lezingen

Mw. Marie-José van Bunningen
E-mail: mariejose49@ziggo.nl

Heemkunde

Dhr. Harry Hoefkens
E-mail: h.m.hoefkens@kpnplanet.nl

Genealogie

Dhr. Hans van Dreumel
E-mail: h.v.dreumel@gmail.com

Ledenadministratie

E-mail: administratie@proosdijlanden.nl
Aanmelding voor het lidmaatschap kan bij de ledenadministratie op bovenstaand adres.

Postadres vereniging

Postbus 65, 3648 ZH Wilnis
Bankrekeningnummer NL89 RABO 0369 6185 05

Website: www.proosdijlanden.nl

E-mail: info@proosdijlanden.nl

Contributie: €17,50 per jaar

Losse exemplaren van de Proosdijkoerier € 4,90 per stuk

Oplage: Circa 1100

Nieuwe leden

H.R. Boogaard	Mijdrecht
T.F. van 't Hoenderdaal	Mijdrecht
J.H. den Hollander	Mijdrecht
C. van der Meij	Mijdrecht
D.H. van Amerongen	Assendelft
G. Aarsman-Stokhof	Vinkeveen
T. de Groot	Vinkeveen
T.H.M. v.d. Hoorn	Mijdrecht
T. Kuiper	Vinkeveen
J.F.A. van Leeuwen	Vinkeveen
Th. Versteeg	Slochteren

Een speciaal woord van dank is hier op zijn plaats voor Marion van Vliet, die ruim vier jaar voor ons de ledenadministratie heeft verzorgd.

Ook lid worden?

Bel dan naar 0297 - 264095 of stuur een e-mail naar administratie@proosdijlanden.nl

"U gaat uw lidmaatschap van de Historische Vereniging De Proosdijlanden aan voor onbepaalde tijd en dat lidmaatschap wordt telkens automatisch voor een jaar verlengd. Daar hoeft u niets voor te doen. U kunt uw lidmaatschap opzeggen uiterlijk vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar. Als lid van de vereniging ontvangt u De Proosdijkoerier en na aanmelding hiervoor via de website ook onze digitale nieuwsbrief".

DOELSTELLING VAN DE VERENIGING:

De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van De Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de regionale en plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin.

**Inleverdatum kopij volgende nummer:
1 november 2015**

ADVERTENTIEPAGINA BINNENZIJDE OMSLAG
IN BEZIT VAN AVANTI

ADVERTENTIEPAGINA ACHTERZIJDE OMSLAG

RABOBANK

IN BEZIT VAN AVANTI